

Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTES JULIANAS KOKOTES [*JULIANE KOKOTT*]
SECINĀJUMI,
sniegti 2023. gada 20. aprīlī¹

Apvienotās lietas C-228/21, C-254/21, C-297/21, C-315/21 un C-328/21

Ministero dell'Interno – Dipartimento per le libertà civili e l'immigrazione – Unità Dublino

**pret
CZA**

(*Corte suprema di cassazione* (Augstākā kasācijas tiesa, Itālija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

**un
DG
pret**

Ministero dell'Interno – Dipartimento per le libertà civili e l'immigrazione – Unità Dublino

(*Tribunale di Roma* (Romas tiesa, Itālija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

**un
XXX.XX**

pret

Ministero dell'Interno – Dipartimento per le libertà civili e l'immigrazione – Unità Dublino

(*Tribunale di Firenze* (Florences tiesa, Itālija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

**un
PP
pret**

Ministero dell'Interno – Dipartimento per le libertà civili e l'immigrazione – Unità Dublino

(*Tribunale di Milano* (Milānas tiesa, Itālija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

**un
GE
pret**

Ministero dell'Interno – Dipartimento per le libertà civili e l'immigrazione – Unità Dublino

(*Tribunale di Trieste* (Triestes tiesa, Itālija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu – Kopējā politika patvēruma un alternatīvās aizsardzības jomā – Regula (ES) Nr. 604/2013 – Atpakaļuzņemšanas procedūra – Pienākumu izsniegt kopējo bukletu saskaņā ar 4. pantu un rīkot personisku sarunu saskaņā ar 5. pantu neizpilde – Regula (ES) Nr. 603/2013 – Pienākuma sniegt informāciju saskaņā ar 29. pantu neizpilde –

¹ Oriģinālvaloda – vācu.

Sekas attiecībā uz pārsūtīšanas lēmumu – Netiešas izraidīšanas risks –
Savstarpēja uzticēšanās – Pārsūtīšanas lēmuma pārbaude tiesā

Satura rādītājs

I.	Ievads	4
II.	Atbilstošās tiesību normas	5
	A. Savienības tiesības	5
	1. Dublinas III regula	5
	2. Eurodac regula	12
	3. Kvalifikācijas direktīva	14
	4. Patvēruma procedūru direktīva	15
	5. Regula Nr. 1560/2003	15
	B. Itālijas tiesības	19
III.	Fakti un lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu	19
	A. Lieta C-228/21	19
	B. Lieta C-254/21	20
	C. Lieta C-297/21	21
	D. Lieta C-315/21	22
	E. Lieta C-328/21	23
IV.	Tiesvedība Tiesā	24
V.	Izvērtējums	24
	A. Par kopējo bukletu un personisko sarunu	25
	1. Par pienākumu sniegt informāciju saskaņā ar Dublinas III regulas 4. pantu	25
	a) Uzņemšanas un atpakaļuzņemšanas procedūras Dublinas sistēmā	26
	b) Pienākums sniegt informāciju saskaņā ar Dublinas III regulas 4. pantu arī atpakaļuzņemšanas procedūrā	26
	1) Dublinas III regulas 4. panta formulējums un sistēma	26

2) Dublinas III regulas 4. panta jēga un mērķis	27
i) Kopējā bukletā iekļautās informācijas nozīmīgums pieteikuma iesniedzējiem atpakaļuzņemšanas procedūrā	28
– Atbildības kritēriji, kas jāņem vērā vēl arī atpakaļuzņemšanas procedūrā	28
– Vispārīga informācija par Dublinas sistēmu	30
ii) Praktiskie aspekti	30
3) Pienākums sniegt informāciju pat tad, ja otrajā dalībvalstī nav iesniegts jauns pieteikums?	31
4) Starpsecinājumi	31
c) Sekas, ko rada pienākuma sniegt informāciju saskaņā ar Dublinas III regulas 4. pantu neizpilde atpakaļuzņemšanas procedūrā	32
1) Iespēja atsaukties uz Dublinas III regulas 4. pantu, ceļot prasību par pārsūtišanas lēmumu atpakaļuzņemšanas procedūrā	32
2) Dublinas III regulas 4. panta noteikumu pārkāpumu ietekme uz pārsūtišanas lēmumu	32
3) Starpsecinājumi	34
2. Par pienākumu sniegt informāciju saskaņā ar <i>Eurodac</i> regulas 29. pantu	34
a) Pienākums sniegt informāciju saskaņā ar <i>Eurodac</i> regulas 29. pantu arī atpakaļuzņemšanas procedūrā	34
b) Iespēja atsaukties uz <i>Eurodac</i> regulas 29. pantā paredzētā pienākuma sniegt informāciju neizpildi atpakaļuzņemšanas procedūrā un šādas neizpildes sekas	34
c) Starpsecinājumi	35
3. Par personisko sarunu saskaņā ar Dublinas III regulas 5. pantu	35
a) Pienākums rīkot personisku sarunu saskaņā ar Dublinas III regulas 5. pantu arī atpakaļuzņemšanas procedūrā	36
b) Sekas, ko rada pienākuma rīkot personisku sarunu saskaņā ar Dublinas III regulas 5. pantu neizpilde atpakaļuzņemšanas procedūrā	38
1) Iespēja atsaukties uz Dublinas III regulas 5. pantu, ceļot prasību par pārsūtišanas lēmumu atpakaļuzņemšanas procedūrā	38
2) Dublinas III regulas 5. panta noteikumu pārkāpumu ietekme uz pārsūtišanas lēmumu	38
i) Iespēja novērst pārkāpumu tiesvedības laikā un sekas, ko rada jaunu būtisku elementu norādīšana	38

ii) Pārsūtīšanas lēmuma spēkā esamība nepārsūdzēšanas gadījumā	40
c) Starpsecinājumi	40
B. Par netiešo izraidīšanu	40
1. Par prezumpciju, ka visas dalībvalstis ievēro pamattiesības, un tās atspēkošanas nosacījumiem	41
2. Par Dublinas III regulas 17. panta 1. punktā ietverto diskrecionāro klauzulu	45
3. Starpsecinājumi	46
VI. Secinājumi	46

I. Ievads

1. Kopējās Eiropas patvēruma sistēmas pamatā ir princips, ka patvēruma pieteikumu, ko Eiropas Savienībā iesniedz trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks, izskata tikai viena dalībvalsts. Šis dalībvalsts noteikšanas kārtība ir reglamentēta Regulā (ES) Nr. 604/2013, ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts valstspiederīgā vai bezvalstnieka starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstīm (turpmāk tekstā – “Dublinas III regula”)².

2. Lai novērstu sekundāro kustību, kā arī atšķirīgus rezultātus, saskaņā ar šo regulu ir jānodrošina, lai ne tikai paša patvēruma pieteikuma izskatīšana pēc būtības, bet arī par šādu izskatīšanu atbildīgās dalībvalsts (saskaņā ar Dublinas III regulas 1. pantu un turpmāk tekstā – “atbildīgā dalībvalsts”) noteikšanas procedūra notiktu tikai vienā dalībvalstī.

3. Dublinas III regulas pamatā ir vēlme iesaistīt patvēruma meklētājus atbildīgās dalībvalsts noteikšanas procedūrā³. Šim nolūkam viņi ir jāinformē par Dublinas sistēmu, atbildīgās dalībvalsts noteikšanas procedūru un atbildības kritērijiem, izmantojot Komisijas sagatavoto kopējo bukletu. Šā bukleta mērķis it īpaši ir atbildīgās dalībvalsts noteikšanas procedūras laikā sniegt viņiem šai noteikšanai nozīmīgu informāciju.

4. Bet kāda ir situācija atpakaļuzņemšanas procedūrā, t.i., ja patvēruma meklētājs, kas iesniedzis patvēruma pieteikumu pirmajā dalībvalstī, ir atstājis šo dalībvalsti un iesniedzis jaunu patvēruma pieteikumu vai atrodas otrā dalībvalstī, un pēc tam otrā dalībvalsts lūdz pirmo dalībvalsti uzņemt attiecīgo personu atpakaļ? Vai arī otrai dalībvalstij ir jāizsniedz kopējais buklets, lai gan atbildīgā dalībvalsts ir jānosaka tikai pirmajai dalībvalstij vai arī attiecīgā gadījumā tā tur jau ir noteikta? Un, ja pienākums izsniegt bukletu pastāv arī atpakaļuzņemšanas procedūrā, kā tā neizpilde ietekmē otrās dalībvalsts lēmuma par attiecīgās personas pārsūtīšanu uz pirmo dalībvalsti likumību?

5. Šie jautājumi, uz kuriem dažādās Itālijas tiesās ir sniegtas atšķirīgas atbildes, veido pirmo jautājumu kopumu trijos no pieciem iesniegtajiem lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu⁴.

² Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 26. jūnija regula (OV 2013, L 180, 31. lpp.).

³ Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 7. jūnijs, *Ghezelbash* (C-63/15, EU:C:2016:409, 51. punkts).

⁴ Lietas C-228/21, C-315/21 un C-328/21. Līdzīgi jautājumi rodas arī pašlaik izskatāmajās lietās C-80/22 un C-217/22, kas nav šīs tiesvedības priekšmets.

6. Otrs jautājumu kopums, kas izriet no viena no šiem trim lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu, kā arī no diviem pārējiem lūgumiem⁵, attiecas uz savstarpējas uzticēšanās principu un tādējādi uz Dublinas sistēmas būtību. Runa ir par jautājumu, vai pieprasījuma iesniedzējas dalībvalsts tiesas, pārskatot pārsūtīšanas lēmumu, var izvērtēt, vai pieprasījuma saņēmējā dalībvalstī pastāv neizraidišanas principa (*principe de non-refoulement*) pārkāpuma risks, ja šajā dalībvalstī nav sistēmisku trūkumu, kas pamatotu šaubas par patvēruma un tiesu sistēmas likumību.

II. Atbilstošās tiesību normas

A. Savienības tiesības

1. Dublinas III regula

7. Dublinas III regulā⁶ ir paredzēti kritēriji un mehānismi, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par tāda trešās valsts valstspiederīgā vai bezvalstnieka starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstīm.

8. Dublinas III regulas 3.–5., 14.–19. un 32. apsvērumi ir formulēti šādi:

- “(3) Eiropadome [..] vienojās izveidot [Kopējo Eiropas patvēruma sistēmu (KEPS)], kuras pamatā būtu 1951. gada 28. jūlija Ženēvas Konvencijas par bēgļu statusu, kas papildināta ar 1967. gada 31. janvāra Ņujorkas protokolu [..], pilnīga un visietveroša piemērošana, tādējādi nodrošinot, ka nevienu personu neizdod atpakaļ vajāšanai, t.i., saglabājot neizraidišanas principu. Šajā ziņā un neietekmējot šajā regulā noteiktos atbildības kritērijus, visas dalībvalstis ievēro neizraidišanas principu, un tās uzskata par drošām valstīm trešo valstu valstspiederīgajiem.
- (4) Tampēres sanāksmes secinājumos arī ir noteikts, ka KEPS īsā laikā būtu jāiekļauj skaidra un praktiski realizējama metode, lai noteiktu dalībvalsti, kas ir atbildīga par patvēruma pieteikuma izskatīšanu.
- (5) Šādai metodei vajadzētu balstīties uz objektīviem un taisnīgiem kritērijiem gan attiecībā uz dalībvalstīm, gan konkrētajām personām. Tai jo īpaši būtu jāparedz iespēja ātri noteikt atbildīgo dalībvalsti, lai garantētu starptautiskās aizsardzības noteikšanas procedūru faktisku pieejamību un nekavētu sasniegt starptautiskās aizsardzības pieteikumu ātras izskatīšanas mērķi.

[..]

- (14) Saskaņā ar Eiropas Konvenciju par cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzību un Eiropas Savienības Pamattiesību hartu dalībvalstu galvenajam apsvērumam, piemērojot šo regulu, vajadzētu būt ģimenes dzīves neaizskaramībai.

⁵ Lietas C-254/21, C-297/21 un C-315/21.

⁶ Šo secinājumu 1. punkts un 2. zemsvītras piezīme.

- (15) Vienas ģimenes locekļu starptautiskās aizsardzības pieteikumu kopīga izskatīšana vienā dalībvalstī rada iespēju nodrošināt pieteikumu rūpīgu izskatīšanu, saskaņotu lēmumu pieņemšanu attiecībā uz tiem un vienas ģimenes locekļu neizšķiršanu.
- (16) Lai pilnībā nodrošinātu ģimenes vienotības principa un bērna interešu ievērošanu, par saistošu atbildības kritēriju būtu jāklūst atkarības attiecībām starp pieteikuma iesniedzēju un viņa bērnu, brāli vai māsu vai vecāku, ņemot vērā pieteikuma iesniedzējas grūtniecību vai maternitāti, veselības stāvokli vai lielo vecumu. Ja pieteikuma iesniedzējs ir nepilngadīgais bez pavadības, par saistošu atbildības kritēriju būtu jāklūst arī ģimenes locekļa vai radnieka, kas var par viņu rūpēties, klātbūtnei citas dalībvalsts teritorijā.
- (17) Jebkurai dalībvalstij jābūt iespējai noteikt izņēmumus attiecībā uz atbildības kritērijiem, jo īpaši humānu apsvērumu un līdzcietības dēļ, lai varētu apvienot ģimenes locekļus, radniekus vai personas, ar ko ir jebkādas citas ģimenes attiecības, un izskatīt tajā vai citā dalībvalstī iesniegtu starptautiskās aizsardzības pieteikumu, pat tad, ja šāda izskatīšana nav tās pienākums saskaņā ar šajā regulā noteiktajiem saistošajiem kritērijiem.
- (18) Lai atvieglotu par starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu atbildīgās dalībvalsts noteikšanu, būtu jāriko personiska saruna ar pieteikuma iesniedzēju. Tiklīdz starptautiskās aizsardzības pieteikums ir iesniegts, pieteikuma iesniedzējs būtu jāinformē par šīs regulas piemērošanu un par iespēju sarunas laikā sniegt informāciju par ģimenes locekļu, radnieku vai personu, ar ko ir jebkādas citas ģimenes attiecības, atrašanos dalībvalstīs, lai atvieglotu atbildīgās dalībvalsts noteikšanas procedūru.
- (19) Lai nodrošinātu attiecīgo personu tiesību efektīvu aizsardzību, būtu jānosaka juridiskās garantijas un tiesības uz efektīviem aizsardzības līdzekļiem attiecībā uz lēmumiem par pārsūtīšanu uz atbildīgo dalībvalsti, jo īpaši saskaņā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. pantu. Lai nodrošinātu starptautisko tiesību ievērošanu, efektīvi aizsardzības līdzekļi pret šādiem lēmumiem būtu jāattiecinā gan uz šīs regulas piemērošanas, gan juridiskās un faktiskās situācijas pārbaudi dalībvalstī, uz kuru pārsūta pieteikuma iesniedzēju.

[..]

- (32) Attieksmē pret personām, uz kurām attiecas šī regula, dalībvalstīm ir jāievēro savas saistības atbilstīgi starptautisko tiesību dokumentiem, tostarp attiecīgajai Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūrai.”

9. Dublīnas III regulas 1. pantā ir paskaidrots tās priekšmets:

“Šajā regulā ir paredzēti kritēriji un mehānismi, lai noteiktu dalībvalsti, kas ir atbildīga par trešās valsts valstspiederīgā vai bezvalstnieka starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, kurš iesniegts kādā no dalībvalstīm (turpmāk “atbildīgā dalībvalsts”).”

10. Dublīnas III regulas 2. pantā ir sniegtas “definīcijas”, un tā b) punktā “starptautiskās aizsardzības pieteikums” ir definēts kā “starptautiskās aizsardzības pieteikums, kā noteikts Direktīvas 2011/95/ES 2. panta h) punktā”.

11. Dublīnas III regulas 3. pants “Piekļuve starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanas procedūrai” ir formulēts šādi:

“1. Dalībvalstis izskata jebkuru starptautiskās aizsardzības pieteikumu, ko kādai no šīm valstīm tās teritorijā, tostarp pie robežas vai tranzīta zonās, iesniedz trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks. Pieteikumu izskata viena dalībvalsts, kas saskaņā ar III nodaļā izklāstītajiem kritērijiem ir noteikta par atbildīgo.

2. Ja, pamatojoties uz šajā regulā uzskaitītajiem kritērijiem, nav iespējams izraudzīties atbildīgo dalībvalsti, tad par pieteikuma izskatīšanu ir atbildīga dalībvalsts, kurai pirmajai iesniegts starptautiskās aizsardzības pieteikums.

Ja nav iespējams pieteikuma iesniedzēju pārsūtīt uz dalībvalsti, kas izraudzīta par galveno atbildīgo, jo ir pamatots iemesls uzskatīt, ka pastāv sistēmiskas problēmas patvēruma procedūrā un pieteikuma iesniedzēju uzņemšanas apstākļos minētajā dalībvalstī, kā rezultātā pastāv necilvēcīgas un pazemojošas attieksmes risks Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 4. panta nozīmē, dalībvalsts, kas nosaka atbildīgo dalībvalsti, turpina izskatīt III nodaļā izklāstītos kritērijus, lai noteiktu, vai par atbildīgo var tikt izraudzīta cita dalībvalsts.

Ja saskaņā ar šo punktu nav iespējama pārsūtīšana uz nevienu dalībvalsti, kas izraudzīta, balstoties uz III nodaļā izklāstītajiem kritērijiem, vai uz pirmo dalībvalsti, kurā pieteikums iesniegts, dalībvalsts, kas nosaka atbildīgo dalībvalsti, kļūst par atbildīgo dalībvalsti.

3. Jebkura dalībvalsts patur tiesības nosūtīt pieteikuma iesniedzēju uz drošu trešo valsti, ievērojot Direktīvā 2013/32/ES paredzētos noteikumus un aizsardzības pasākumus.”

12. Dublīnas III regulas 4. pantā “Tiesības uz informāciju” ir noteikts:

“1. Tiklīdz kādā dalībvalstī ir iesniegts starptautiskās aizsardzības pieteikums 20. panta 2. punkta nozīmē, tās kompetentās iestādes informē pieteikuma iesniedzēju par šīs regulas piemērošanu un jo īpaši par:

- a) šīs regulas mērķiem un sekām, ko radītu vēl kāda pieteikuma sagatavošana citā dalībvalstī, kā arī par sekām, ko izraisa pārceļšanās no vienas dalībvalsts uz citu laikā, kamēr tiek noteikta saskaņā ar šo regulu atbildīgā dalībvalsts, un kamēr tiek izskatīts starptautiskās aizsardzības pieteikums;
- b) atbildīgās dalībvalsts noteikšanas kritērijiem, šādu kritēriju hierarhiju dažādos procedūras posmos un to ilgumu, tostarp par to, ka vienā dalībvalstī iesniegts starptautiskās aizsardzības pieteikums var izraisīt to, ka minētā dalībvalsts kļūst atbildīga saskaņā ar šo regulu, pat ja šāda atbildība nepamatojas uz minētajiem kritērijiem;
- c) personisko sarunu atbilstīgi 5. pantam un iespēju iesniegt informāciju par to, ka dalībvalstīs atrodas ģimenes locekļi, radnieki vai personas, ar ko ir jebkādas citas ģimenes attiecības, tostarp par veidiem, kādos pieteikuma iesniedzējs var iesniegt šādu informāciju;
- d) iespēju apstrīdēt lēmumu par pārsūtīšanu un vajadzības gadījumā pieteikties pārsūtīšanas atlikšanai;

- e) to, ka dalībvalstu kompetentās iestādes var apmainīties ar datiem par viņu tikai nolūkā īstenot savas no šīs regulas izrietošās saistības;
- f) tiesībām piekļūt ar viņu saistītiem datiem un tiesībām pieprasīt šādu datu izlabošanu, ja tie ir nepareizi[,] vai dzēšanu, ja tie ir apstrādāti nelikumīgi, kā arī par minēto tiesību īstenošanas procedūrām tostarp par 35. pantā minēto iestāžu un to valsts datu aizsardzības iestāžu kontaktinformāciju, kuras ir atbildīgas par ar personas datu aizsardzību saistītu prasību izskatīšanu.

2. Informāciju, kas minēta 1. punktā, sniedz rakstiski valodā, kuru pieteikuma iesniedzējs saprot vai kuru ir pamats uzskatīt par viņam saprotamu. Dalībvalstis izmanto kopēju bukletu, kas saskaņā ar 3. punktu izveidot[s] minētajam nolūkam.

Vajadzības gadījumā, lai pieteikuma iesniedzējs pienācīgi saprastu sniegto informāciju, to sniedz arī mutiski, piemēram, saistībā ar personisko sarunu, kas minēta 5. pantā.

3. Komisija ar īstenošanas aktiem izstrādā kopēju bukletu, kā arī īpašu bukletu nepilngadīgajiem bez pavadības, kurš satur vismaz šā panta 1. punktā minēto informāciju. Šajā kopējā bukletā iekļauj arī informāciju par to, kā piemērot Regulu (ES) Nr. 603/2013, un jo īpaši par nolūku, kādēļ pieteikuma iesniedzēja dati var tikt apstrādāti *Eurodac* sistēmā. Kopējais buklets ir veidots tā, lai dalībvalstis to varētu papildināt ar dalībvalstij specifisku papildu informāciju. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar šīs regulas 44. panta 2. punktā minēto pārbaudes procedūru.”

13. Dublīnas III regulas 5. pantā ir paredzēts, ka dalībvalsts, kas pārbauda atbildību, rīko personisku sarunu ar pieteikuma iesniedzēju, lai atvieglotu atbildīgās dalībvalsts noteikšanas procesu, un ir reglamentēta šīs sarunas kārtība. Šīs tiesību normas 1. punkts ir formulēts šādi:

“1. Lai atvieglotu atbildīgās dalībvalsts noteikšanas procesu, dalībvalsts, kas nosaka atbildīgo dalībvalsti, rīko personisku sarunu ar pieteikuma iesniedzēju. Saruna arī ļauj pareizi izprast informāciju, kas pieteikuma iesniedzējam sniegta saskaņā ar 4. pantu.”

14. Dublīnas III regulas 7. panta “Kritēriju hierarhija”, kas iekļauts šīs regulas III nodaļā (“Kritēriji atbildīgās dalībvalsts noteikšanai”), 1. un 3. punktā ir noteikts:

“1. Kritērijus atbildīgās dalībvalsts noteikšanai piemēro tādā kārtībā, kādā tie izklāstīti šajā nodaļā.

[..]

3. Piemērojot 8., 10. un 16. pantā minētos kritērijus, dalībvalstis ņem vērā jebkādas pieejamas pierādījumus par to, vai kādas dalībvalsts teritorijā atrodas pieteikuma iesniedzēja ģimenes locekļi, radnieki vai personas, ar ko ir jebkādas citas ģimenes attiecības, ar nosacījumu, ka šādi pierādījumi tiek iesniegti, pirms cita dalībvalsts saskaņā ar, attiecīgi, 22. un 25. pantu ir akceptējusi pieprasījumu uzņemt vai uzņemt atpakaļ attiecīgo personu, un ka par pieteikuma iesniedzēja iepriekšējiem starptautiskās aizsardzības pieteikumiem vēl nav pieņemts pirmais lēmums pēc būtības.”

15. Dublīnas III regulas 8.–10. un 16. pantā ir reglamentēta atbildīgās dalībvalsts noteikšana, it īpaši attiecībā uz nepilngadīgām vai apgādājamām personām, gadījumos, ja pieteikuma iesniedzēja ģimenes locekļi jau atrodas kādā dalībvalstī.

16. Dublīnas III regulas 17. panta “Diskrecionārās klauzulas” 1. punkta pirmajā daļā ir noteikts:

“1. Atkāpjoties no 3. panta 1. punkta, katra dalībvalsts var nolemt izskatīt starptautiskās aizsardzības pieteikumu, ko tai iesniedzis trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks, pat ja saskaņā ar šajā regulā noteiktajiem kritērijiem šāda izskatīšana nav attiecīgās dalībvalsts pienākums.”

17. Dublīnas III regulas 18. pantā “Atbildīgās dalībvalsts pienākumi” ir paredzēts:

“1. Saskaņā ar šo regulu atbildīgajai dalībvalstij ir pienākums:

- a) saskaņā ar 21., 22. un 29. pantā izklāstītajiem nosacījumiem uzņemt pieteikuma iesniedzēju, kas iesniedzis pieteikumu citā dalībvalstī;
- b) saskaņā ar 23., 24., 25. un 29. pantā izklāstītajiem nosacījumiem uzņemt atpakaļ pieteikuma iesniedzēju, kura pieteikums tiek izskatīts un kurš ir sagatavojis pieteikumu citā dalībvalstī, vai kurš atrodas citas dalībvalsts teritorijā bez uzturēšanās atļaujas;
- c) saskaņā ar 23., 24., 25. un 29. pantā izklāstītajiem nosacījumiem uzņemt atpakaļ trešās valsts valstspiederīgo vai bezvalstnieku, kurš ir atsaucis pieteikumu tā izskatīšanas laikā un ir sagatavojis pieteikumu citā dalībvalstī vai kurš atrodas citas dalībvalsts teritorijā bez uzturēšanās atļaujas;
- d) saskaņā ar 23., 24., 25. un 29. pantā izklāstītajiem nosacījumiem uzņemt atpakaļ trešās valsts valstspiederīgo vai bezvalstnieku, kura pieteikums ir noraidīts un kurš ir sagatavojis pieteikumu citā dalībvalstī, vai kurš atrodas citas dalībvalsts teritorijā bez uzturēšanās atļaujas.

2. Atbildīgā dalībvalsts gadījumos, uz kuriem attiecas 1. punkta a) un b) apakšpunkts, izskata vai pabeidz izskatīt starptautiskās aizsardzības pieteikumu, ko sagatavojis pieteikuma iesniedzējs.

[..]

Gadījumos, uz kuriem attiecas 1. punkta d) apakšpunkts, kad pieteikums ir noraidīts tikai pirmajā instancē, atbildīgā dalībvalsts nodrošina, ka attiecīgajai personai ir vai ir bijusi iespēja izmantot efektīvu tiesiskās aizsardzības līdzekli saskaņā ar Direktīvas 2013/32/ES 46. pantu.”

18. Dublīnas III regulas 19. pants “Atbildības izbeigšanās” ir formulēts šādi:

“1. Ja dalībvalsts izdod pieteikuma iesniedzējam uzturēšanās atļauju, tad minētā dalībvalsts pārņem 18. panta 1. punktā noteiktās saistības.

2. Šīs regulas 18. panta 1. punktā noteiktās saistības izbeidzas, ja atbildīgā dalībvalsts, kad tai pieprasa uzņemt vai uzņemt atpakaļ pieteikuma iesniedzēju vai citu personu, kas minēta 18. panta 1. punkta c) vai d) apakšpunktā, var konstatēt, ka attiecīgā persona ir atstājusi dalībvalstu teritoriju vismaz uz trim mēnešiem, ja vien attiecīgajai personai nav derīgas uzturēšanās atļaujas, ko izdevusi atbildīgā dalībvalsts.

Pieteikumu, kas iesniegts pēc pirmajā daļā minētā prombūtnes laikposma, uzskata par jaunu pieteikumu, kas ir pamatā jaunai procedūrai, lai noteiktu atbildīgo dalībvalsti.

3. Šīs regulas 18. panta 1. punkta c) un d) apakšpunktā noteiktās saistības izbeidzas, ja atbildīgā dalībvalsts, kad tai pieprasa uzņemt atpakaļ pieteikuma iesniedzēju vai citu personu, kas minēta 18. panta 1. punkta c) vai d) apakšpunktā, var konstatēt, ka attiecīgā persona ir atstājusi dalībvalstu teritoriju atbilstīgi atgriešanas lēmumam vai izraidīšanas rīkojumam, kas izdots pēc pieteikuma atsaukšanas vai noraidīšanas.

Pieteikumu, kas iesniegts pēc tam, kad notikusi efektīva izraidīšana, uzskata par jaunu pieteikumu, kas ir pamatā jaunai procedūrai, lai noteiktu atbildīgo dalībvalsti.”

19. Dublinas III regulas VI nodaļā (“Uzņemšanas un atpakaļuzņemšanas procedūras”) ir reglamentēta atbildīgās dalībvalsts noteikšanas procedūras uzsākšana (I iedaļa), uzņemšanas procedūra gadījumā, ja dalībvalsts, kurā ir iesniegts starptautiskās aizsardzības pieteikums, uzskata, ka par pieteikuma izskatīšanu ir atbildīga cita dalībvalsts (II iedaļa), un atpakaļuzņemšanas procedūra gadījumā, ja dalībvalsts, kurā persona, kas iepriekš jau bija iesniegusi starptautiskās aizsardzības pieteikumu citā dalībvalstī, iesniedz jaunu pieteikumu vai uzturas bez uzturēšanās atļaujas, pieprasa šai citai dalībvalstij uzņemt attiecīgo personu atpakaļ (III iedaļa).

20. Dublinas III regulas 20. pants “Procedūras uzsākšana” ir iekļauts tāda paša nosaukuma VI nodaļas I iedaļā, un tā 1., 2. punktā un 5. punkta pirmajā daļā ir noteikts:

“1. Process, kurā nosaka atbildīgo dalībvalsti, sākas, tiklīdz kādā no dalībvalstīm pirmo reizi tiek iesniegts starptautiskās aizsardzības pieteikums.

2. Starptautiskās aizsardzības pieteikumu uzskata par iesniegtu, ja attiecīgās dalībvalsts kompetentās iestādes ir saņēmušas pieteikuma iesniedzēja iesniegtu veidlapu vai attiecīgo iestāžu sagatavotu ziņojumu. Ja pieteikums nav sagatavots rakstiski, laikposms no nodoma paziņošanas līdz ziņojuma iesniegšanai ir cik vien iespējams īss.

[..]

5. Pieteikuma iesniedzēju, kas atrodas citā dalībvalstī bez uzturēšanās atļaujas vai kas tur iesniedz starptautiskās aizsardzības pieteikumu pēc sava pirmā pieteikuma, kas sagatavots citā dalībvalstī, atsaukšanas atbildīgās dalībvalsts noteikšanas procedūras laikā, saskaņā ar 23., 24., 25. un 29. pantā izklāstītajiem nosacījumiem uzņem atpakaļ dalībvalsts, kurā pirmoreiz iesniegts minētais starptautiskās aizsardzības pieteikums, lai pabeigtu procedūru atbildīgās dalībvalsts noteikšanai.”

21. Dublinas III regulas 21. pants “Uzņemšanas pieprasījuma iesniegšana” ir iekļauts tās VI nodaļas II iedaļā (“Procedūras uzņemšanas pieprasījumiem”), un tā 1. punktā ir paredzēts:

“1. Ja dalībvalsts, kurai iesniegts starptautiskās aizsardzības pieteikums, uzskata, ka par šā pieteikuma izskatīšanu ir atbildīga cita dalībvalsts, tā iespējami īsā laikā un jebkurā gadījumā trīs mēnešos no pieteikuma iesniegšanas dienas 20. panta 2. punkta nozīmē var pieprasīt minētajai otrajai dalībvalstij uzņemt attiecīgo pieteikuma iesniedzēju.

Neatkarīgi no pirmās daļas, ja *Eurodac* sistēmā tiek atrasti dati, kas reģistrēti saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 603/2013 14. pantu, pieprasījumu nosūta divos mēnešos no minētās datu atrašanas atbilstīgi minētās regulas 15. panta 2. punktam.

Ja pieprasījums uzņemt pieteikuma iesniedzēju nav iesniegts pirmajā un otrajā daļā noteiktajos laikposmos, tad par starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu ir atbildīga dalībvalsts, kurai ir iesniegts pieteikums.”

22. Dublinas III regulas 23. pants (“Atpakaļuzņemšanas pieprasījuma iesniegšana, ja pieprasījuma iesniedzējā dalībvalstī ir iesniegts jauns pieteikums”), 24. pants (“Atpakaļuzņemšanas pieprasījuma iesniegšana, ja pieprasījuma iesniedzējā dalībvalstī nav iesniegts jauns pieteikums”) un 25. pants (“Atbilde uz atpakaļuzņemšanas pieprasījumu”) ir iekļauti VI nodaļas III iedaļā (“Procedūras atpakaļuzņemšanas pieprasījumiem”), un tajos citstarp ir noteikts:

“23. pants

1. Ja dalībvalsts, kurā 18. panta 1. punkta b), c) vai d) apakšpunktā minētā persona ir iesniegusi jaunu starptautiskās aizsardzības pieteikumu, uzskata, ka saskaņā ar 20. panta 5. punktu un 18. panta 1. punkta b), c) vai d) apakšpunktu atbildīga ir cita dalībvalsts, tā var prasīt minētajai citai dalībvalstij uzņemt minēto personu atpakaļ.

[..]

3. Ja atpakaļuzņemšanas pieprasījums netiek iesniegts 2. punktā noteiktajos termiņos, par starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu ir atbildīga tā dalībvalsts, kurā iesniegts jaunais pieteikums.

24. pants

1. Ja dalībvalsts, kuras teritorijā bez uzturēšanās atļaujas uzturas 18. panta 1. punkta b), c) vai d) apakšpunktā minēta persona un kurā nav iesniegts jauns starptautiskās aizsardzības pieteikums, uzskata, ka saskaņā ar 20. panta 5. punktu un 18. panta 1. punkta b), c) vai d) apakšpunktu atbildīga ir cita dalībvalsts, tā var prasīt minētajai citai dalībvalstij uzņemt minēto personu atpakaļ.

25. pants

1. Pieprasījuma saņēmēja dalībvalsts veic vajadzīgās pārbaudes un sniedz lēmumu par pieprasījumu atpakaļuzņemt attiecīgo personu, cik vien iespējams drīz [..]”

23. Dublinas III regulas 26. pants “Pārsūtīšanas lēmuma paziņošana” ir formulēts šādi:

“1. Ja dalībvalsts, kas saņēmusi pieprasījumu, piekrīt uzņemt vai uzņemt atpakaļ pieteikuma iesniedzēju vai citu 18. panta 1. punkta c) vai d) apakšpunktā minētu personu, tad pieprasījuma iesniedzēja dalībvalsts paziņo attiecīgajai personai par lēmumu pārsūtīt viņu uz atbildīgo dalībvalsti un attiecīgi par lēmumu neizskatīt viņa starptautiskās aizsardzības pieteikumu. Ja attiecīgo personu pārstāv juridiskais konsultants vai cits padomdevējs, dalībvalstis var nolemt par lēmumu paziņot šādam juridiskajam konsultantam vai padomdevējam, nevis attiecīgajai personai, un attiecīgos gadījumos par lēmumu informēt attiecīgo personu.

2. Šā panta 1. punktā minētajā lēmumā ietver informāciju par pieejamiem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem, tostarp attiecīgos gadījumos par tiesībām lūgt apturēt lēmuma izpildi, un par šādu tiesiskās aizsardzības līdzekļu izmantošanai un pārsūtīšanai piemērojamajiem termiņiem un, vajadzības gadījumā, ietver informāciju par vietu, kur attiecīgajai personai jāierodas, kā arī ierašanās datumu, ja minētā persona dodas uz atbildīgo dalībvalsti patstāvīgi.

Dalībvalstis nodrošina, ka attiecīgajai personai kopā ar 1. punktā minēto lēmumu tiek paziņota informācija par personām vai vienībām, kas attiecīgajai personai var sniegt juridisku palīdzību, ja minētā informācija nav jau tikusi sniegta.

3. Ja attiecīgajai personai nepalīdz vai viņu nepārstāv juridiskais konsultants vai cits padomdevējs, dalībvalstis viņu informē par galvenajiem lēmuma elementiem, tajā vienmēr ietverot informāciju par pieejamiem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem un šādu tiesiskās aizsardzības līdzekļu izmantošanai piemērojamiem termiņiem un informāciju sniedzot valodā, ko attiecīgā persona saprot vai kuru ir pamats uzskatīt par viņai saprotamu.”

24. Dublinas III regulas 27. panta “Tiesiskās aizsardzības līdzekļi” 1. punkts ir formulēts šādi:

“1. Pieteikuma iesniedzējam vai citai personai, kas minēta 18. panta 1. punkta c) vai d) apakšpunktā, ir tiesības uz efektīvu tiesiskās aizsardzības līdzekli, proti, pārsūtīšanas lēmuma faktisku un juridisku apelāciju vai pārskatīšanu tiesā.”

25. Dublinas III regulas 29. panta “Kārtība un termiņi” 2. punktā ir noteikts:

“2. Ja pārsūtīšana nenotiek sešu mēnešu termiņā, tad atbildīgā dalībvalsts tiek atbrīvota no pienākuma uzņemt vai uzņemt atpakaļ attiecīgo personu un atbildība tiek nodota pieprasījuma iesniedzējai dalībvalstij. Šo termiņu var pagarināt, ilgākais, līdz vienam gadam, ja pārsūtīšanu nevar veikt attiecīgās personas ieslodzījuma dēļ, vai, ilgākais, līdz astoņpadsmit mēnešiem attiecīgās personas bēgšanas gadījumā.”

2. Eurodac regula

26. Regulā (ES) Nr. 603/2013 (turpmāk tekstā – “Eurodac regula”)⁷ ir reglamentēta pirkstu nospiedumu salīdzināšanas datubāzes izveide, lai efektīvi piemērotu Dublinas III regulu.

27. Eurodac regulas 9. panta 1. punkta pirmajā daļā ir paredzēts:

“1. Katrā dalībvalstī nekavējoties paņem katra vismaz 14 gadus veca starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēja visu pirkstu nospiedumus un cik iespējams drīz, bet ne vēlāk kā 72 stundās pēc viņa starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniegšanas, kā noteikts Regulas (ES) Nr. 604/2013 20. panta 2. punktā, nosūta tos un šīs regulas 11. panta b) līdz g) punktā minētos datus uz centrālo sistēmu.”

28. Eurodac regulas 17. panta 1. punkta pirmajā daļā ir noteikts:

“1. Lai pārbaudītu, vai trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks, kas nelikumīgi uzturas tās teritorijā, nav iepriekš iesniedzis starptautiskās aizsardzības pieteikumu citā dalībvalstī, dalībvalsts var pārsūtīt uz centrālo sistēmu daktiloskopiskos datus attiecībā uz pirkstu nospiedumiem, ko tā ņēmusi no jebkura šāda vismaz 14 gadus veca trešās valsts valstspiederīgā vai bezvalstnieka, kopā ar atsauces numuru, ko izmanto šī dalībvalsts.”

⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (2013. gada 26. jūnijs) par pirkstu nospiedumu salīdzināšanas sistēmas Eurodac izveidi, lai efektīvi piemērotu Regulu (ES) Nr. 604/2013, ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts valstspiederīgā vai bezvalstnieka starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstīm, un par dalībvalstu tiesībaizsardzības iestāžu un Eiropola pieprasījumiem veikt salīdzināšanu ar Eurodac datiem tiesībaizsardzības nolūkos, un ar kuru groza Regulu (ES) Nr. 1077/2011, ar ko izveido Eiropas Aģentūru lielapjoma IT sistēmu darbības pārvaldībai brīvības, drošības un tiesiskuma telpā (OV 2013, L 180, 1. lpp.).

29. *Eurodac* regulas 29. pants attiecas uz datu subjektu tiesībām. *Eurodac* regulas 29. panta 1. un 2. punktā ir noteikts, ka šādām personām sniedz noteiktu informāciju par pirkstu nospiedumu ņemšanas mērķi un kārtību, un tā 3. punktā ir paredzēts, ka šim nolūkam sagatavo kopēju brošūru [kopēju bukletu]:

“1. Personām, uz kurām attiecas 9. panta 1. punkts, 14. panta 1. punkts vai 17. panta 1. punkts, izcelsmes dalībvalsts rakstiski un vajadzības gadījumā mutiski tādā valodā, kādu tās saprot vai kādu tām vajadzētu saprast, paziņo:

[..]

b) to, kādā nolūkā to dati tiks apstrādāti *Eurodac*, tostarp [Dublinas III regulas] mērķu aprakstu saskaņā ar [Dublinas III regulas] 4. pantu un viegli saprotamu, skaidrā un vienkāršā valodā sagatavotu skaidrojumu par to, ka dalībvalstis un Eiropas tiesībsardzības nolūkos var piekļūt *Eurodac* datiem;

[..]

2. [..]

Attiecībā uz personām, uz kurām attiecas 17. panta 1. punkts, šā panta 1. punktā minēto informāciju sniedz, vēlākais, brīdī, kad datus, kas attiecas uz minēto personu, pārsūta uz centrālo sistēmu. [..]

3. Saskaņā ar [Dublinas III regulas] 44. panta 2. punktā minēto procedūru ir jāsagatavo kopēja brošūra, kas satur vismaz šā panta 1. punktā minēto informāciju un minētās regulas 4. panta 1. punktā minēto informāciju.

Brošūra ir skaidra un vienkārša un sastādīta tādā valodā, kādu attiecīgā persona saprot vai kādu tai vajadzētu saprast.

Brošūra ir veidota tā, lai dalībvalstis to varētu papildināt ar dalībvalstij specifisku papildu informāciju. Dalībvalstij specifiskajā informācijā ietver arī informāciju vismaz par datu subjekta tiesībām un iespēju saņemt attiecīgās valsts uzraudzības iestāžu palīdzību, kā arī par datu apstrādi atbildīgās personas un valsts uzraudzības iestāžu biroju kontaktinformāciju.”

30. *Eurodac* regulas 37. panta “Atbildība” 1., 2. un 3. punktā ir paredzēts:

“1. Katra persona vai katra dalībvalsts, kam nodarīts kaitējums sakarā ar kādu nelikumīgu datu apstrādes darbību vai kādu darbību, kas nesaskan ar šo regulu, ir tiesīga saņemt kompensāciju no dalībvalsts, kas atbild par nodarīto kaitējumu. Šo valsti pa daļai vai pilnīgi atbrīvo no šīs atbildības, ja tā pierāda, ka nav atbildīga par faktu, kas izraisījis kaitējumu.

[..]

3. Kompensācijas prasījumus pret kādu dalībvalsti par 1. un 2. punktā paredzēto kaitējumu regulē atbildētājas dalībvalsts tiesību aktu noteikumi.”

3. Kvalifikācijas direktīva

31. Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2011/95/ES (2011. gada 13. decembris) par standartiem, lai trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kvalificētu kā starptautiskās aizsardzības saņēmējus, par bēgļu vai personu, kas tiesīgas saņemt alternatīvo aizsardzību, vienotu statusu un par piešķirtās aizsardzības saturu (turpmāk tekstā – “Kvalifikācijas direktīva”)⁸ ir reglamentēti kritēriji, saskaņā ar kuriem apmierina starptautiskās aizsardzības pieteikumu.

32. Kvalifikācijas direktīvas 2. pantā ir sniegtas “definīcijas”, un tā h) punktā “starptautiskās aizsardzības pieteikums” ir definēts kā “pieprasījums, ko dalībvalstij iesniedzis trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks, kas cenšas saņemt bēgļa vai alternatīvās aizsardzības statusu un kas nepārprotami nepieprasa cita veida aizsardzību, kura ir ārpus šīs direktīvas darbības jomas un par kuru var iesniegt atsevišķu pieteikumu”.

33. Kvalifikācijas direktīvas 8. pantā “Iekšējā aizsardzība” ir paredzēti izņēmumi attiecībā uz starptautiskās aizsardzības nepieciešamību, ja pieteikuma iesniedzējs var meklēt aizsardzību daļā no savas izcelsmes valsts teritorijas:

“1. Novērtējot starptautiskās aizsardzības pieteikumu, dalībvalstis var noteikt, ka pieteikuma iesniedzējam nav vajadzīga starptautiskā aizsardzība, ja viņam daļā no izcelsmes valsts teritorijas:

a) nav pamatoti jābaidās no vajāšanas vai nepastāv būtiska kaitējuma risks; vai

b) ir pieejama 7. pantā noteiktā aizsardzība pret vajāšanu vai būtisku kaitējumu,

un viņš var droši un likumīgi ceļot uz šo valsts daļu un tikt tajā uzņemts, un, kā var pamatoti pieņemt, tajā arī uzturēsies.

2. Pārbaudot, vai pieteikuma iesniedzējam ir pamats bailēm no vajāšanas vai pastāv reāls risks, ka tiks nodarīts būtisks kaitējums, vai ir pieejama aizsardzība pret vajāšanu vai būtisku kaitējumu izcelsmes valsts daļā saskaņā ar 1. punktu, dalībvalstis laikā, kad tiek pieņemts lēmums par pieteikumu, ņem vērā vispārējos apstākļus, kādi dominē minētajā valsts daļā, un pieteikuma iesniedzēja personīgos apstākļus, ievērojot 4. pantu. Šajā nolūkā dalībvalstis nodrošina, ka tiek iegūta precīza un aktuāla informācija no attiecīgajiem avotiem, piemēram, no Apvienoto Nāciju Organizācijas Augstā komisāra bēgļu jautājumos un Eiropas Patvēruma atbalsta biroja.”

34. Kvalifikācijas direktīvas V nodaļā kā nosacījums alternatīvajai aizsardzībai ir paredzēts “būtiska kaitējuma risks”. Saskaņā ar 15. panta c) punktu to veido:

“c) smagi un individuāli draudi civiliedzīvotāja dzīvībai vai veselībai plaši izplatītas vardarbības dēļ starptautisku vai iekšēju bruņotu konfliktu gadījumā”.

⁸ OV 2011, L 337, 9. lpp.

4. Patvēruma procedūru direktīva

35. Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2013/32/ES (2013. gada 26. jūnijs) par kopējām procedūrām starptautiskās aizsardzības statusa piešķiršanai un atņemšanai (turpmāk tekstā – “Patvēruma procedūru direktīva”)⁹ 33. panta “Nepieņemami pieteikumi” 1. punktā, kā arī tā 2. punkta a) apakšpunktā ir paredzēts:

“1. Papildus gadījumiem, kad pieteikums netiek izskatīts saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 604/2013, dalībvalstīm nav jāizvērtē, vai pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs saņemt starptautisko aizsardzību saskaņā ar Direktīvu 2011/95/ES, ja pieteikums tiek uzskatīts par nepieņemamu saskaņā ar šo pantu.

2. Dalībvalstis var uzskatīt starptautiskās aizsardzības pieteikumu par nepieņemamu tikai tad, ja:

a) cita dalībvalsts ir piešķirusi starptautisko aizsardzību”.

5. Regula Nr. 1560/2003

36. Regulas (EK) Nr. 1560/2003¹⁰, kas ir Komisijas regula Dublinas sistēmas īstenošanai, kura grozīta ar Dublinas III regulu un Īstenošanas regulu (ES) Nr. 118/2014¹¹, 16.a panta “Informatīvi bukleti starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējiem” 1. un 4. punktā ir noteikts:

“1. X pielikumā ir ietverts kopējs buklets visu starptautiskās aizsardzības pieteikumu iesniedzēju informēšanai par [Dublinas III regulas] noteikumiem un [Eurodac regulas] piemērošanu.

[..]

4. XIII pielikumā ir ietverta informācija trešo valstu valstspiederīgajiem vai bezvalstniekiem, kas nelikumīgi atrodas dalībvalstī.”

37. Regulas Nr. 1560/2003 X pielikumā ietvertā bukleta A daļā “Informācija par Dublinas regulu starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējiem saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 604/2013 4. pantu” ir iekļauta it īpaši šāda informācija (izcēlums oriģinālā):

“Jūs lūdzāt mums aizsardzību, jo uzskatāt, ka bijāt spiests atstāt savu valsti vajāšanas, kara vai smaga kaitējuma riska dēļ. Juridiski to sauc par starptautiskās aizsardzības pieteikumu/lūgumu un jūs – par pieteikuma iesniedzēju. Personas, kas meklē aizsardzību, bieži dēvē par patvēruma meklētājiem.

Fakts, ka jūs lūdzāt patvērumu šeit, negarantē, ka mēs izskatīsim jūsu lūgumu šeit. Valsts, kas izskatīs jūsu lūgumu, tiek noteikta procesā, kurš ieviests ar Eiropas Savienības tiesību aktu, ko dēvē par Dublinas regulu. Saskaņā ar minēto tiesību aktu par jūsu lūguma izskatīšanu ir atbildīga tikai viena valsts.

[..]

⁹ OV 2013, L 180, 60. lpp.

¹⁰ Komisijas Regula (2003. gada 2. septembris), ar kuru paredz sīki izstrādātus noteikumus, lai piemērotu Padomes Regulu (EK) Nr. 343/2003, ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts pilsoņa patvēruma pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstīm (OV 2003, L 222, 3. lpp.).

¹¹ Komisijas Īstenošanas regula (2014. gada 30. janvāris), ar ko groza Regulu (EK) Nr. 1560/2003 (OV 2014, L 39, 1. lpp.).

Pirms jūsu patvēruma lūguma izskatīšanas mums ir jāpārbauda, vai par tā izskatīšanu esam atbildīgi mēs vai kāda cita valsts – mēs to saucam par Dublinas procedūru. Dublinas procedūra neattiecas uz jūsu patvēruma lūguma iemeslu. Tajā tikai tiks noskaidrots, kura valsts ir atbildīga par lēmuma pieņemšanu sakarā ar jūsu patvēruma pieteikumu.

[..]

Ja mūsu iestādes nolems, ka mēs esam atbildīgi par lēmuma pieņemšanu sakarā ar jūsu patvēruma pieteikumu, tad jūs varēsiet palikt šajā valstī un jūsu pieteikumu izskatīs šeit. Tādā gadījumā jūsu pieteikuma izskatīšanu sāks nekavējoties.

Ja mēs nolemsim, ka par jūsu pieteikumu ir atbildīga cita valsts, mēs centīsimies pēc iespējas drīz nosūtīt jūs uz minēto valsti, lai tajā varētu izskatīt jūsu pieteikumu. [..]

Tiesību aktā ir noteikti vairāki iemesli, kuru dēļ valsts var būt atbildīga par pieteikuma izskatīšanu. Iemeslus skata to svarīguma secībā, kas paredzēta tiesību aktā, sākot ar to, vai konkrētajā Dublinas valstī atrodas kāds no jūsu ģimenes locekļiem, vai jums pašlaik ir vai iepriekš bija kādas Dublinas valsts izsniegta vīza vai uzturēšanās atļauja un vai jūs esat likumīgi vai nelikumīgi ceļojis uz citu Dublinas valsti vai šķērsojis to.

Ir svarīgi, lai jūs pēc iespējas drīz informētu mūs par to, vai jums ir ģimenes locekļi citā Dublinas valstī. Ja jūsu vīrs, sieva vai bērns ir iesniedzis patvēruma pieteikumu vai viņam ir piešķirta starptautiska aizsardzība citā Dublinas valstī, tad attiecīgā valsts varētu būt atbildīga par jūsu patvēruma pieteikuma izskatīšanu.

Mēs varam nolemt izskatīt jūsu pieteikumu mūsu valstī arī tad, ja mēs saskaņā ar Dublinas regulā paredzētajiem kritērijiem neesam atbildīgi par tā izskatīšanu. Mēs jūs nesūtīsim uz valsti, par kuru ir zināms, ka var tikt pārkāptas jūsu cilvēktiesības.

[..]

Jūs varat nepieņemt lēmumu nosūtīt jūs uz citu Dublinas valsti un apstrīdēt šo lēmumu tiesā. Jūs varat arī lūgt atļauju palikt šajā valstī, kamēr tiks pieņemts lēmums sakarā ar jūsu pārsūdzību vai pārskatīšanu.

Ja jūs atteiksieties no patvēruma pieteikuma šajā valstī un dosieties uz citu Dublinas valsti, jūs, visticamāk, pārsūtīs atpakaļ uz šo valsti vai uz atbildīgo valsti.

Tādēļ ir svarīgi, lai jūs, ja reiz esat lūdzis patvērumu, paliktu šeit līdz brīdim, kamēr mēs
1) izlemsim, kura valsts ir atbildīga par jūsu patvēruma pieteikuma izskatīšanu, un/vai
2) nolemsim izskatīt jūsu patvēruma pieteikumu šajā valstī.

[..]

Ja mēs uzskatīsim, ka par jūsu pieteikuma izskatīšanu varētu būt atbildīga cita valsts, jūs saņemsiet sīkāku informāciju par attiecīgo procedūru un to, kā tas ietekmē jūs un jūsu tiesības.”

38. Regulas Nr. 1560/2003 X pielikumā ietvertā bukleta B daļā tostarp ir šāda “informācija starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējiem Dublinas procedūrā”:

“Jūs saņēmat šo bukletu, jo jūs lūdzāt starptautisko aizsardzību (patvērumu) šajā valstī vai citā Dublinas valstī un iestādēm šeit ir pamats uzskatīt, ka par jūsu pieprasījuma izskatīšanu varētu būt atbildīga cita valsts.

To, kura valsts ir atbildīga, mēs noteiksim procesā, kas ieviests ar Eiropas Savienības tiesību aktu, kuru dēvē par Dublinas regulu. Šo procesu sauc par Dublinas procedūru. Šā bukleta mērķis ir sniegt atbildes uz biežāk uzdotajiem jautājumiem, kas jums varētu rasties saistībā ar šo procedūru.

[..]

Dublinas procedūrā tiek noteikts, kura valsts ir atbildīga par jūsu patvēruma pieteikuma izskatīšanu. Tas nozīmē, ka jūs var pārsūtīt no šīs valsts uz kādu citu valsti, kura ir atbildīga par jūsu pieteikuma izskatīšanu.

[..]

NEMIET VĒRĀ! Jums nav jādodas uz citu Dublinas valsti. Ja jūs dosieties uz citu Dublinas valsti, jūs pārsūtīs atpakaļ šurp vai uz valsti, kurā jūs iepriekš lūdzāt patvērumu. Arī tad, ja jūs atteiksieties no pieteikuma šeit, atbildīgā valsts nemainīsies. Ja jūs izvairīsieties vai aizbēgsiet, jūs var arī aizturēt.

[..]

Kā iestādes noteiks valsti, kas atbildīga par mana pieteikuma izskatīšanu?

Ir vairāki iemesli, kuru dēļ valsts var būt atbildīga par jūsu pieteikuma izskatīšanu. Šos iemeslus piemēro to svarīguma secībā, kas paredzēta tiesību aktos. Ja kāds no iemesliem nepastāv, skata nākamo utt.

Minētie iemesli attiecas uz šādiem faktoriem (svarīguma secībā):

- jums ir ģimenes loceklis (vīrs vai sieva, bērni, kuri ir jaunāki par 18 gadiem), kam ir piešķirta starptautiskā aizsardzība vai kas ir iesniedzis patvēruma pieteikumu citā Dublinas valstī.

Tādēļ ir svarīgi, lai jūs informētu mūs par to, vai jums ir ģimenes locekļi citā Dublinas valstī, pirms par jūsu patvēruma pieteikumu tiek pieņemts pirmais lēmums. Ja jūs vēlaties, lai jūs apvienotu ar ģimenes locekli tajā pašā valstī, jums un jūsu ģimenes loceklim būs jāpauž šī vēlme rakstveidā.

[..]

Kas notiek gadījumā, ja esmu atkarīgs no kāda aprūpes vai kāds ir atkarīgs no manis?

Jūs varētu apvienot tajā pašā valstī, kurā atrodas jūsu **māte, tēvs, bērns, brālis vai māsa**, ja ir izpildīti visi šie nosacījumi:

- viņi likumīgi uzturas vienā no Dublinas valstīm,
- viens no jums ir grūtniece vai vienam no jums ir jaundzimušais bērns, vai viens no jums ir smagi slims vai ar smagu invaliditāti, vai vecs,
- vienam no jums ir vajadzīga otras personas palīdzība, kura spēj aprūpēt pirmo.

Valstij, kurā uzturas jūsu bērns, brālis vai māsa vai vecāks, parasti būtu jāuzņemas atbildība par jūsu pieteikuma izskatīšanu, ja jūsu radniecības saite jau pastāvēja jūsu izcelsmes valstī. Jums lūgs arī rakstveidā norādīt, ka jūs abi vēlaties apvienoties.

Jūs varat lūgt apvienošānu, ja jūs jau atrodaties valstī, kurā atrodas jūsu bērns, brālis vai māsa vai vecāks, vai arī ja jūs atrodaties citā valstī, nevis tajā, kurā uzturas jūsu radnieki. Pēdējā minētajā gadījumā jums būs jāceļo uz attiecīgo valsti, ja vien jūs veselības stāvokļa dēļ nevarat doties garākos ceļojumos.

Papildus šai iespējai patvēruma procedūras laikā jūs vienmēr varat lūgt pievienoties radniekiem humānu, ģimenes vai kultūras apsvērumu dēļ. Ja šis lūgums tiks apmierināts, jums, iespējams, būs jādodas uz valsti, kurā atrodas jūsu radnieki. Arī tādā gadījumā jums lūgs paziņot savu piekrišanu rakstveidā. Ir svarīgi, lai jūs informētu mūs par jebkādiem humāniem apsvērumiem, kuru dēļ jūsu pieteikums būtu jāizskata šeit vai kādā citā valstī.

[..]

- *Ja jūs lūdzat patvērumu Dublinas valstī pirmoreiz, taču ir pamats uzskatīt, ka jūsu patvēruma pieteikums būtu jāizskata citai Dublinas valstij, mēs lūgsim attiecīgajai valstij **uzņemt atbildību par jūsu lietu.***

[..]

- *Ja jūs jau iepriekš esat lūdzis patvērumu citā Dublinas valstī, nevis tajā, kur jūs pašlaik atrodaties, mēs lūgsim attiecīgajai valstij **uzņemt jūs atpakaļ.***

[..]

Taču gadījumā, ja jūs neesat lūdzis patvērumu šajā valstī un jūsu iepriekšējais patvēruma pieteikums citā valstī ir noraidīts ar galīgu lēmumu, mēs varam nosūtīt atbildīgajai valstij lūgumu uzņemt jūs atpakaļ vai arī atgriezt jūs uz jūsu izcelsmes valsti vai pastāvīgās dzīvesvietas valsti, vai arī uz drošu trešo valsti.

[..]

Atbildīgā valsts izturēsies pret jums kā pret patvēruma meklētāju, un jums būs visas no tā izrietošās tiesības. Ja jūs iepriekš nekad neesat lūdzis patvērumu attiecīgajā valstī, jums būs iespēja lūgt patvērumu pēc ierašanās tajā.

[..]”

39. Regulas Nr. 1560/2003 XIII pielikumā ietvertajā bukletā ir “informācija trešo valstu valstspiederīgajiem vai bezvalstniekiem, kas nelikumīgi atrodas dalībvalstī, saskaņā ar [*Eurodac* regulas] 29. panta 3. punktu”:

“Ja jūs nelikumīgi atrodaties tā dēvētajā Dublinas valstī, iestādes var iegūt jūsu pirkstu nospiedumus un nosūtīt tos uz pirkstu nospiedumu datubāzi *Eurodac*. Tas tiek darīts vienīgi nolūkā pārbaudīt, vai jūs esat lūdzis patvērumu iepriekš. Jūsu pirkstu nospiedumu dati netiks saglabāti *Eurodac* datubāzē, bet gadījumā, ja jūs iepriekš esat lūdzis patvērumu citā valstī, jūs var nosūtīt atpakaļ uz attiecīgo valsti.

[..]

Ja iestādes uzskata, ka jūs, iespējams, esat iesniedzis starptautiskās aizsardzības pieteikumu citā valstī, kura varētu būt atbildīga par minētā pieteikuma izskatīšanu, jūs saņemsiet sīkāku informāciju par turpmāk veicamo procedūru un to, kā tas ietekmē jūs un jūsu tiesības¹².”

B. Itālijas tiesības

40. Itālijas tiesībās prasības par pārsūtīšanas lēmumiem Dublinas sistēmā ir reglamentētas 2008. gada 28. janvāra *Decreto legislativo* [Lēģislatīvā dekrēta] Nr. 25/2008, ar ko transponē Direktīvu 2005/85/EK, kura ir atcelta un aizstāta ar Direktīvu 2013/32/ES par kopējām procedūrām bēgļa statusa piešķiršanai un atņemšanai (*GURI* Nr.40, 2008. gada 16. februāris), jaunākās redakcijas 3. pantā.

III. Fakti un lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

A. Lieta C-228/21

41. Pieteikuma iesniedzējs lietā C-228/21 CZA k-gs iesniedza starptautiskās aizsardzības pieteikumu Itālijā pēc tam, kad jau bija iesniedzis šādu pieteikumu Slovēnijā. Pēc tam Itālijas kompetentā iestāde – Iekšlietu ministrijas Dublinas lietu nodaļa – pieprasīja Slovēnijai uzņemt pieteikuma iesniedzēju atpakaļ saskaņā ar Dublinas III regulas 18. panta 1. punkta b) apakšpunktu. Slovēnija piekrita šim pieprasījumam. Vēlāk tika pieņemts lēmums par pieteikuma iesniedzēja pārsūtīšanu saskaņā ar Dublinas III regulas 26. pantu un viņš ar to tika informēts par lēmumu viņu pārsūtīt uz Slovēniju.

42. Pieteikuma iesniedzēja prasība par minēto lēmumu, pamatojoties uz Dublinas III regulas 4. pantā paredzētā pienākuma sniegt informāciju neizpildi, pirmajā instancē *Tribunale di Catanzaro* (Katancāro tiesa, Itālija) tika apmierināta. Kompetentā iestāde nevarēja pierādīt, ka pieteikuma iesniedzējam bija izsniegts Dublinas III regulas 4. pantā prasītais buklets. Minētā tiesa neatzina par pietiekamu saskaņā ar šīs regulas 5. pantu sagatavotā personiskās sarunas protokola un cita bukleta izsniegšanu brīdī, kad Itālijā oficiāli tika iesniegts starptautiskās aizsardzības pieteikums. Tā secināja, ka pienākuma sniegt informāciju saskaņā ar Dublinas III regulas 4. pantu neizpilde ir iemesls pārsūtīšanas lēmuma spēkā neesamībai.

¹² “Sniegtā informācija ir tā, kas iekļauta X pielikuma B daļā.”

43. Iekšlietu ministrija par šo nolēmumu iesniedza kasācijas sūdzību *Corte suprema di cassazione* (Augstākā kasācijas tiesa, Itālija). Tā ar 2021. gada 29. marta nolēmumu, kas Tiesā iesniegts 2021. gada 8. aprīlī, apturēja tiesvedību un uzdeva Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

- “1) Vai [Dublinas III regulas] 4. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka prasībā, kas ir celta tiesā saskaņā ar regulas 27. pantu, lai apstrīdētu lēmumu par pārsūtīšanu, kuru dalībvalsts ir pieņēmusi saskaņā ar regulas 26. pantā paredzēto mehānismu un pamatojoties uz minētās regulas 18. panta 1. punkta b) apakšpunktā paredzēto atpakaļuzņemšanas pienākumu, var atsaukties vienīgi uz apstākli, ka valsts, kas ir pieņēmusi lēmumu par pārsūtīšanu, nav izsniegusi regulas 4. panta 2. punktā paredzēto informatīvo bukletu?
- 2) Vai regulas 27. pants, to skatot kopā ar šīs regulas 18. un 19. apsvērumu un 4. pantu, ir jāinterpretē tādējādi, ka tad, ja ir konstatēts 4. pantā paredzēto pienākumu pārkāpums, efektīvs tiesību aizsardzības līdzeklis liek tiesai pieņemt nolēmumu atcelt lēmumu par pārsūtīšanu?
- 3) Ja atbilde uz otro jautājumu ir noliedzīga, vai regulas 27. pants, to skatot kopā ar šīs regulas 18. un 19. apsvērumu un 4. pantu, ir jāinterpretē tādējādi, ka tad, ja ir konstatēts 4. pantā paredzēto pienākumu pārkāpums, efektīvs tiesību aizsardzības līdzeklis liek tiesai pārbaudīt minētā pārkāpuma būtiskumu, ņemot vērā prasītāja apgalvotos apstākļus, un ļauj apstiprināt lēmumu par pārsūtīšanu ikreiz, kad nav konstatēti iemesli citāda satūra lēmuma par pārsūtīšanu pieņemšanai?”

B. Lieta C-254/21

44. Lietā C-254/21 Afganistānas valstspiederīgais DG iesniedza otro starptautiskās aizsardzības pieteikumu Itālijā pēc tam, kad viņa pirmais starptautiskās aizsardzības pieteikums, kas tika iesniegts Zviedrijā, tur jau bija galīgi noraidīts. Pēc *Eurodac* pozitīva iznākuma iegūšanas Itālijas Iekšlietu ministrija nosūtīja Zviedrijas iestādēm atpakaļuzņemšanas pieprasījumu saskaņā ar Dublinas III regulas 18. panta 1. punkta d) apakšpunktu – ko Zviedrijas iestādes akceptēja – un pieņēma lēmumu pārsūtīt attiecīgo personu uz Zviedriju.

45. Pieteikuma iesniedzējs šo lēmumu ir pārsūdzējis *Tribunale di Roma* (Romas tiesa, Itālija), apgalvojot, ka ir pārkāpti Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – “Harta”) 4. panta un Dublinas III regulas 17. panta 1. punkta noteikumi. Viņš to pamato ar to, ka viņam draud netieša izraidīšana uz Afganistānu caur Zviedriju un ka Afganistānā pret viņu varētu izturēties necilvēcīgi un pazemojoši. Itālijas atbildība piešķirt viņam aizsardzību pret netiešu izraidīšanu izrietot no Dublinas III regulas 17. panta.

46. Šādos apstākļos *Tribunale di Roma* (Romas tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un ar 2021. gada 12. aprīļa nolēmumu, kas Tiesā iesniegts 2021. gada 22. aprīlī, uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

- “1) Vai tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību Hartas 47. panta izpratnē liek atzīt, ka pamatlietas faktiskajos apstākļos Hartas 4. un 19. pants sniedz aizsardzību arī pret netiešās izraidīšanas risku pēc pārsūtīšanas uz Savienības dalībvalsti, kurā nav sistēmisku problēmu [Dublinas III regulas] 3. panta 2. punkta izpratnē (kad atbilstoši III un IV nodaļā paredzētajiem kritērijiem nav citu kompetento dalībvalstu) un kura jau ir izskatījusi un noraidījusi pirmo starptautiskās aizsardzības pieteikumu?

- 2) Vai dalībvalsts, kurā ir iesniegts otrais starptautiskās aizsardzības pieteikums, tiesai, kas izskata prasības pieteikumu saskaņā ar Dublinas regulas 27. pantu – un kurai tātad ir jurisdikcija izvērtēt pārsūtīšanu Savienības iekšienē, bet nav jurisdikcijas lemt par aizsardzības pieteikumu –, ir jāuzskata, ka pastāv netiešās izraidīšanas uz trešo valsti risks gadījumā, ja dalībvalsts, kurā ir iesniegts pirmais starptautiskās aizsardzības pieteikums, ir atšķirīgi vērtējusi Direktīvas 2011/95 8. pantā paredzēto jēdzienu “iekšējā aizsardzība”?
- 3) Vai netiešās izraidīšanas [riskā] vērtējums, ievērojot “iekšējās aizsardzības” nepieciešamības dažādu interpretāciju divās dalībvalstīs, ir saderīgs ar regulas 3. panta 1. punkta otro daļu un ar vispārēju aizliegumu trešo valstu valstspiederīgajiem izlemt, kurā Savienības valstī iesniegt starptautiskās aizsardzības pieteikumu?
- 4) Ja atbilde uz iepriekšējiem jautājumiem ir apstiprinoša:
 - a) vai netiešās izraidīšanas [riskā] esamības vērtējums, ko veic tās valsts tiesu iestāde, kurā pieteikuma iesniedzējs ir iesniedzis otro starptautiskās aizsardzības pieteikumu pēc pirmā pieteikuma noraidīšanas, liek piemērot 17. panta 1. punktā paredzēto klauzulu, kas regulā ir definēta kā “diskrecionārā klauzula”;
 - b) kādi kritēriji, papildus III un IV nodaļā paredzētajiem, ir jāizmanto tiesai, kas izskata prasības pieteikumu saskaņā ar regulas 27. pantu, lai varētu izvērtēt netiešās izraidīšanas risku, ņemot vērā, ka valsts, kas izskatīja pirmo starptautiskās aizsardzības pieteikumu, jau ir izslēgusi šī riska esamību?”

C. Lieta C-297/21

47. Lietā C-297/21 Afganistānas valstspiederīgais XXX.XX iesniedza otro starptautiskās aizsardzības pieteikumu Itālijā pēc tam, kad pirmais starptautiskās aizsardzības pieteikums, kas iepriekš bija iesniegts Vācijā, tika galīgi noraidīts un pieteikuma iesniedzējs bija saņēmis galīgo lēmumu par izraidīšanu. Pēc *Eurodac* pozitīva iznākuma iegūšanas Itālijas Iekšlietu ministrija nosūtīja Vācijas iestādēm atpakaļuzņemšanas pieprasījumu saskaņā ar Dublinas III regulas 18. panta 1. punkta d) apakšpunktu, un tās to akceptēja.

48. Vēlāk pieteikuma iesniedzējs *Tribunale di Firenze* (Florences tiesa, Itālija) cēla prasību par lēmumu par viņa pārsūtīšanu. Viņš uzskata, ka ar pārsūdzēto lēmumu ir pārkāpti Hartas 4. panta, kā arī Dublinas III regulas 3. panta 2. punkta un 17. panta 1. punkta noteikumi, jo viņam draudot netieša izraidīšana uz Afganistānu caur Vāciju un, ja viņš tiktu nosūtīts atpakaļ uz šo valsti, tajā pret viņu varētu izturēties necilvēcīgi un pazemojoši. Tāpēc viņa skatījumā Itālija esot atbildīga saskaņā ar Dublinas III regulas 17. panta 1. punktu.

49. Šādos apstākļos *Tribunale di Firenze* (Florences tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un ar 2021. gada 29. aprīļa nolēmumu, kas Tiesā iesniegts 2021. gada 10. maijā, uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

- “1) Prioritāri, vai [Dublinas III regulas] 17. panta 1. punkts, ievērojot Hartas 19. un 47. pantu un [Dublinas III regulas] 27. pantu, ir jāinterpretē tādējādi, ka dalībvalsts tiesai, kas izskata prasību, ar kuru tiek apstrīdēts Dublinas lietu nodaļas lēmums, ir atļauts apstiprināt valsts, kurai būtu jāinsteno pārsūtīšana saskaņā ar 18. panta 1. punkta d) apakšpunktu, kompetenci, ja

ši tiesa konstatē, ka kompetentajā dalībvalstī pastāv neizraidīšanas principa pārkāpuma risks, jo [starptautiskās aizsardzības] pieteikuma iesniedzējs var tikt izraidīts uz savu izcelsmes valsti, kurā tam draudētu nāves vai necilvēcīgas un pazemojošas attieksmes risks?

- 2) Pakārtoti, vai [Dublinas III regulas] 3. panta 2. punkts, ievērojot Hartas 19. un 47. pantu un [Dublinas III regulas] 27. pantu, ir jāinterpretē tādējādi, ka tiesai ir atļauts apstiprināt tās valsts kompetenci, kurai ir jāīsteno pārsūtīšana saskaņā ar minētās regulas 18. panta 1. punkta d) apakšpunktu, ja tiek konstatēts:
 - a) ka kompetentajā dalībvalstī pastāv neizraidīšanas principa pārkāpuma risks, jo [starptautiskās aizsardzības] pieteikuma iesniedzējs var tikt izraidīts uz savu izcelsmes valsti, kurā tam draudētu nāves vai necilvēcīgas vai pazemojošas attieksmes risks;
 - b) ka nav iespējama pārsūtīšana uz nevienu valsti, kas izraudzīta, balstoties uz [Dublinas III regulas] III nodaļā izklāstītajiem kritērijiem?”

D. Lieta C-315/21

50. Lietā C-315/21 Pakistānā dzimušais PP iesniedza starptautiskās aizsardzības pieteikumu Itālijā, bet pirms tam jau bija tādu pašu pieteikumu iesniedzis Vācijā. Pēc tam Itālijas Iekšlietu ministrija nosūtīja atpakaļuzņemšanas pieprasījumu saskaņā ar Dublinas III regulas 18. panta 1. punkta b) apakšpunktu Vācijas iestādēm; tās akceptēja to kā atpakaļuzņemšanas pieprasījumu saskaņā ar Dublinas III regulas 18. panta 1. punkta d) apakšpunktu. Vēlāk Itālijas Iekšlietu ministrija pieņēma lēmumu pārsūtīt pieteikuma iesniedzēju uz Vāciju.

51. Prasītājs par šo lēmumu cēla prasību *Tribunale di Milano* (Milānas tiesa, Itālija) un sekmīgi lūdza lēmuma izpildes pagaidu apturēšanu. Pamatojumā viņš atsaucās, pirmkārt, uz Dublinas III regulas 4. un 5. pantā paredzēto pienākumu sniegt informāciju neizpildi un, otrkārt, uz iespējamu netiešu izraidīšanu caur Vāciju uz Pakistānu, kur viņam pastāvēt konkrēts necilvēcīgas un pazemojošas attieksmes risks. Iekšlietu ministrijas Dublinas lietu nodaļa nepiekrita šim apgalvojumam un iesniedza pierādījumu, ka tika rīkota Dublinas III regulas 5. pantā paredzētā personiskā saruna ar pieteikuma iesniedzēju.

52. Šādos apstākļos *Tribunale di Milano* (Milānas tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un ar 2021. gada 14. aprīļa nolēmumu, kas Tiesā iesniegts 2021. gada 17. maijā, uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

- “1) Vai Regulas [Dublinas III regulas] 4. un 5. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka to pārkāpums pats par sevi izraisa lēmuma, kas ir apstrīdēts saskaņā ar [Dublinas III regulas] 27. pantu, prettiesiskumu neatkarīgi no šāda pārkāpuma konkrētas ietekmes uz lēmuma saturu un uz kompetentās dalībvalsts noteikšanu?
- 2) Vai [Dublinas III regulas] 27. pants, to skatot kopā ar Dublinas III regulas 18. panta 1. punkta a) apakšpunktu, vai arī ar 18. panta [1.] punkta b), c) un d) apakšpunktu un 20. panta 5. punktu, ir jāinterpretē tādējādi, ka prasības pieteikumā ir jāidentificē atšķirīgi prasības priekšmeti, atšķirīgi prasījumi un atšķirīgi informēšanas pienākumu un personiskās sarunas [Dublinas III regulas] 4. un 5. panta izpratnē pārkāpumu aspekti?

Ja atbilde uz otro jautājumu ir apstiprinoša: vai [Dublinas III regulas] 4. un 5. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tajos paredzētās informācijas garantijas attiecas tikai uz 18. panta 1. punkta a) apakšpunktā paredzēto gadījumu, nevis arī uz atpakaļuzņemšanas procedūru, vai arī tie ir jāinterpretē tādējādi, ka pēdējā minētajā procedūrā ir paredzēti vismaz informēšanas pienākumi saistībā ar 19. pantā paredzēto atbildības izbeigšanos vai ar 3. panta 2. punktā minētajām sistēmiskajām problēmām patvēruma procedūrā un pieteikuma iesniedzēju uzņemšanas apstākļos, kā rezultātā pastāv necilvēcīgas un pazemojošas attieksmes risks Hartas 4. panta izpratnē?

- 3) Vai 3. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka “*sistēmiskas problēmas patvēruma procedūrā*” ietver arī iespējamās sekas, kuras izriet no dalībvalsts, kas veic atpakaļuzņemšanu, tiesu pieņemtajiem galīgiem lēmumiem par starptautiskās aizsardzības pieteikuma noraidīšanu, ja tiesa, kas izskata pieteikumu saskaņā ar [Dublinas III regulas] 27. pantu, uzskata, ka pastāv reāls risks, ka gadījumā, ja [minētā] dalībvalsts veic pieteikuma iesniedzēja repatriāciju uz viņa izcelsmes valsti, viņš cietīs no necilvēcīgas un pazemojošas attieksmes, ņemot vērā arī, ka ir konstatēta vispārēja bruņota konflikta esamība Direktīvas 2011/95 15. panta c) punkta izpratnē?”

E. Lieta C-328/21

53. Lietā C-328/21 Itālijas Iekšlietu ministrija pieņēma lēmumu par no Irānas ieceļojušā pieteikuma iesniedzēja GE pārsūtīšanu uz Somiju pēc tam, kad tika konstatēts, ka viņš Itālijā uzturas nelikumīgi un *Eurodac* pozitīvs iznākums liecināja, ka viņš iepriekš bija iesniedzis starptautiskās aizsardzības pieteikumu Somijā. Atbildot uz atpakaļuzņemšanas pieprasījumu saskaņā ar Dublinas III regulas 18. panta 1. punkta b) apakšpunktu, Somija atzina savu atbildību saskaņā ar minētās regulas 18. panta 1. punkta d) apakšpunktu.

54. Pieteikuma iesniedzējs cēla prasību par pārsūtīšanas lēmumu *Tribunale di Roma* (Romas tiesa, Itālija), kas atteicās no jurisdikcijas un nodeva lietu izskatīšanai *Tribunale di Trieste* (Triestes tiesa, Itālija). Pieteikuma iesniedzējs it īpaši atsauca uz pienākuma sniegt informāciju saskaņā ar Dublinas III regulas 4. pantu neizpildi un *Eurodac* regulas 29. panta noteikumu pārkāpumu.

55. Šādos apstākļos *Tribunale di Trieste* (Triestes tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un ar 2021. gada 2. aprīļa nolēmumu, kas Tiesā iesniegts 2021. gada 26. maijā, uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

- “1) Kādas juridiskās sekas ir paredzētas Eiropas Savienības tiesībās saistībā ar [Dublinas III regulas] VI nodaļas III iedaļā paredzētajiem lēmumiem par [personas] pārsūtīšanu atpakaļuzņemšanai, ja valsts nav sniegusi informāciju, kas ir paredzēta [Dublinas III regulas] 4. pantā un [Eurodac regulas] 29. pantā?
- 2) It īpaši, ja pret lēmumu par pārsūtīšanu tiek izmantots pilnīgs un efektīvs tiesību aizsardzības līdzeklis, Eiropas Savienības Tiesai tiek jautāts:

2.1) Vai [Dublinas III regulas] 27. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka:

- gadījumā, ja personai, kas atrodas [Dublinas III regulas] 23. panta 1. punktā aprakstītajā situācijā, nav ticis izsniegts [Dublinas III regulas] 4. panta 2. un 3. punktā minētais informatīvais buklets, tas vien izraisa pārsūtīšanas lēmuma nelabojamu spēkā

neesamību (un, iespējams, arī dalībvalsts, kurā persona iesniedza jaunu pieteikumu, kompetenci izskatīt starptautiskās aizsardzības pieteikumu);

- vai arī tādējādi, ka prasītājam tiesā ir jāpierāda, ka tad, ja informatīvais buklets viņam būtu bijis izsniegts, procedūras iznākums būtu citāds?

2.2) Vai [Dublinas III regulas] 27. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka:

- gadījumā, ja personai, kas atrodas [Dublinas III regulas] 24. panta 1. punktā aprakstītajā situācijā, nav ticis izsniegts [Dublinas III regulas] 29. pantā minētais informatīvais buklets, tas vien izraisa pārsūtīšanas lēmuma nelabojamu spēkā neesamību (un, iespējams, arī no tā izrietošo nepieciešamību sniegt iespēju iesniegt jaunu starptautiskās aizsardzības pieteikumu);
- vai arī tādējādi, ka prasītājam tiesā ir jāpierāda, ka tad, ja informatīvais buklets viņam būtu bijis izsniegts, procedūras iznākums būtu citāds?"

IV. Tiesvedība Tiesā

56. Iesniedzējtiesas lietās C-254/21, C-297/21, C-315/21 un C-328/21 lūdza izskatīt šīs lietas paātrinātā tiesvedībā saskaņā ar Tiesas Reglamenta 105. pantu vai prioritāri saskaņā ar Reglamenta 53. panta 3. punktu.

57. Ar Tiesas priekšsēdētāja 2021. gada 14. jūnija un 6. jūlija rīkojumiem šie lūgumi tika noraidīti.

58. Ar Tiesas priekšsēdētāja 2021. gada 6. jūlija rīkojumu lietas C-228/21, C-254/21, C-297/21, C-315/21 un C-328/21 tika apvienotas rakstveida un mutvārdu procesam, kā arī sprieduma taisīšanai.

59. Vācija, Francija, Itālija, Nīderlande, Eiropas Komisija un prasītāji pamatlietās C-297/21 un C-328/21 iesniedza rakstveida apsvērumus.

60. Kopīgajā tiesas sēdē 2022. gada 8. jūnijā piedalījās Itālija, Komisija un prasītāji pamatlietās C-297/21 un C-328/21.

V. Izvērtējums

61. Situācijas, kas ir šo piecu lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu pamatā, raksturo tas, ka attiecīgie patvēruma meklētāji pēc pirmā starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniegšanas kādā no dalībvalstīm devās uz Itāliju un vai nu iesniedza tur jaunu starptautiskās aizsardzības pieteikumu (lietas C-228/21, C-254/21, C-297/21 un C-315/21), vai nu atradās tur bez uzturēšanās atļaujas (lieta C-328/21, lai gan šeit tiek apstrīdēts, vai prasītājs pamatlietā iesniedza vai neiesniedza jaunu pieteikumu Itālijā, šajā ziņā skat. šo secinājumu 98. un 123. punktu). Pēc tam Itālijas kompetentā iestāde pieprasīja dalībvalstīm, kurās attiecīgās personas iepriekš bija iesniegušas starptautiskās aizsardzības pieteikumus, uzņemt tās atpakaļ un saskaņā ar Dublinas III regulas 26. pantu pieņēma lēmumus par to pārsūtīšanu, kuri tagad ir pamatlietu priekšmets.

62. Ņemot vērā iepriekš minēto, jautājumi, kas Tiesai uzdoti izskatāmajos lūgumos sniegt prejudiciālu nolēmumu, kā aprakstīts sākumā, attiecas uz divām tematiskajām grupām: Pirmkārt, runa ir par pienākumiem sniegt informāciju un izsniegt kopējo bukletu saskaņā ar Dublinas III regulas 4. pantu vai attiecīgi *Eurodac* regulas 29. pantu, kā arī par personiskas sarunas rīkošanu saskaņā ar Dublinas III regulas 5. pantu (lietas C-228/21, C-315/21 un C-328/21) (A). Otrkārt, runa ir par jautājumu, vai pieprasījuma iesniedzējas dalībvalsts tiesas, izskatot prasību par pārsūtīšanas lēmumu, var pārbaudīt risku, ka pieprasījuma saņēmēja dalībvalsts pārkāps neizraidīšanas principu, ja šajā dalībvalstī nav sistēmisku trūkumu (lietas C-254/21, C-297/21 un C-315/21) (B).

A. Par kopējo bukletu un personisko sarunu

63. Ar jautājumiem lietās C-228/21, C-315/21 un C-328/21 iesniedzējtiesas būtībā vaicā, vai pienākumi sniegt informāciju un izsniegt kopējo bukletu saskaņā ar Dublinas III regulas 4. pantu vai attiecīgi *Eurodac* regulas 29. pantu un rīkot personisku sarunu saskaņā ar Dublinas III regulas 5. pantu pastāv ne tikai atbildīgās dalībvalsts noteikšanas procedūrā, kas dalībvalstī tiek veikta saistībā ar pirmā starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniegšanu, bet arī atpakaļuzņemšanas procedūrā. Tā tiek veikta, ja patvēruma meklētājs iesniedz starptautiskās aizsardzības pieteikumu citā dalībvalstī vai uzturas tajā un šī otrā dalībvalsts plāno pārsūtīt viņu uz pirmo dalībvalsti.

64. Ja attiecīgie pienākumi pastāv arī atpakaļuzņemšanas procedūrā, iesniedzējtiesas turklāt vēlas noskaidrot, vai prasību par pārsūtīšanas lēmumu var pamatot ar šo pienākumu neizpildi un kā šāds pārkāpums ietekmē pārsūtīšanas lēmumu.

65. Tā kā Dublinas III regulas 4. pants (1), *Eurodac* regulas 29. pants (2) un Dublinas III regulas 5. pants (3) katrs rada īpašus jautājumus, ir lietderīgi tos izskatīt pēc kārtas.

1. Par pienākumu sniegt informāciju saskaņā ar Dublinas III regulas 4. pantu

66. Jautājums, vai pienākumi sniegt informāciju un izsniegt kopējo bukletu saskaņā ar Dublinas III regulas 4. pantu ir jāpilda arī atpakaļuzņemšanas procedūrā, ir skaidri uzdots kā otrā jautājuma otrā daļa lietā C-315/21, tomēr tas netieši ir arī lietās C-228/21 un C-328/21 uzdoto jautājumu pamatā. Tas tādēļ, ka šie jautājumi attiecas uz minēto pienākumu neizpildes ietekmi uz pārsūtīšanas lēmumu atpakaļuzņemšanas procedūrā, jo tie ir šī lēmuma piemērošanas priekšnoteikums.

67. Vispirms es aplūkošu atšķirību starp uzņemšanas un atpakaļuzņemšanas procedūrām un minēšu dažādas situācijas, kad piemēro atpakaļuzņemšanas procedūru (a). Pēc tam es paskaidrošu, kāpēc apskatītais pienākums sniegt informāciju attiecas arī uz atpakaļuzņemšanas procedūru (b). Visbeidzot es pievērsīšos jautājumam, vai uz šā pienākuma neizpildi var atsaukties, ceļot prasību par pārsūtīšanas lēmumu, un kādas ir šīs neizpildes sekas (c).

a) Uzņemšanas un atpakaļuzņemšanas procedūras Dublinas sistēmā

68. Saskaņā ar Dublinas III regulas 20. panta 1. punktu procedūra, kurā nosaka atbildīgo dalībvalsti, sākas, tiklīdz kādā no dalībvalstīm pirmo reizi tiek iesniegts starptautiskās aizsardzības pieteikums. Ja šī dalībvalsts atzīst citu dalībvalsti par atbildīgu, tā var tai lūgt uzņemt pieteikuma iesniedzēju (Dublinas III regulas 18. panta 1. punkta a) apakšpunkts kopsakarā ar tās 21. panta 1. punktu).

69. Turpretim Dublinas III regulas 23. un 24. pantā paredzētā atpakaļuzņemšanas procedūra attiecas uz personām, kuras pēc pirmā pieteikuma iesniegšanas vienā dalībvalstī pārceļas uz citu dalībvalsti un iesniedz tur jaunu pieteikumu vai atrodas tur bez uzturēšanās atļaujas. Tad šī dalībvalsts var lūgt dalībvalsti, kas iepriekš izskatīja šo personu pieteikumu, uzņemt tās atpakaļ.

70. Atpakaļuzņemšanas procedūrā ir jānošķir divas situācijas, uz kurām ir norādījusi arī iesniedzējtiesa lietā C-315/21: pirmkārt, šī procedūra ir piemērojama tādu personu situācijā, kuras iesniegušas pieteikumu pirmajā dalībvalstī un pēc tam šo dalībvalsti atstājušas vēl pirms atbildīgās dalībvalsts noteikšanas procedūras pabeigšanas (Dublinas III regulas 20. panta 5. punkts). Pamatlietās nav šāda situācija.

71. Otrkārt, atpakaļuzņemšanas procedūra ir piemērojama tādu personu situācijā, kuras to pieteikuma izskatīšanas pēc būtības laikā vai pēc tam, kad atbildīgā dalībvalsts to ir noraidījusi, pārceļas uz citu dalībvalsti un tur iesniedz jaunu pieteikumu vai atrodas tajā bez uzturēšanās atļaujas (Dublinas III regulas 18. panta 1. punkta b)–d) apakšpunkts)¹³. Šī situācija atbilst pamatlietu apstākļiem.

b) Pienākums sniegt informāciju saskaņā ar Dublinas III regulas 4. pantu arī atpakaļuzņemšanas procedūrā

72. Dublinas III regulas 4. panta 1. punktā ir paredzēts, ka iestādes informē pieteikuma iesniedzējus par šīs regulas piemērošanu un tās būtiskajiem aspektiem, “tiklīdz kādā dalībvalstī ir iesniegts starptautiskās aizsardzības pieteikums 20. panta 2. punkta nozīmē”. Attiecīgā informācija ir iekļauta kopējā bukletā, ko Komisija saskaņā ar Dublinas III regulas 4. panta 2. un 3. punktu ir sagatavojusi Īstenošanas regulā Nr. 118/2014.

73. Tālāk es vispirms aplūkošu formulējumu un sistēmu (1), pēc tam Dublinas III regulas 4. panta jēgu un mērķi (2) un visbeidzot gadījumu, kad otrā dalībvalstī netiek iesniegts jauns pieteikums (3).

1) Dublinas III regulas 4. panta formulējums un sistēma

74. Atbilstoši Dublinas III regulas 4. panta 1. punkta formulējumam attiecībā uz pienākumu sniegt informāciju tajā nav paredzēta atšķirība starp pirmo un turpmākiem starptautiskās aizsardzības pieteikumiem vai starp uzņemšanas un atpakaļuzņemšanas procedūru.

¹³ Par abu 70. un 71. punktā minēto situāciju nošķiršanu skat. arī spriedumu H. un R. (skat. šo secinājumu 15. zemsvītras piezīmi), 46.–52. punkts, kā arī spriedumu, 2023. gada 12. janvāris, B. un F. (Pārsūtīšanas termiņš – Vairāki pieteikumi) (no C-323/21 līdz C-325/21, EU:C:2023:4, 47.–50. punkts).

75. Taisnība, ka Dublinas III regulas 20. panta nosaukums ir “Procedūras uzsākšana” un tā 1. punktā ir paredzēts, ka procedūra, kurā nosaka atbildīgo dalībvalsti, sākas, tiklīdz kādā no dalībvalstīm *pirmo reizi*¹⁴ tiek iesniegts starptautiskās aizsardzības pieteikums. Taču šīs normas 2. punkts vispārīgi reglamentē, kad starptautiskās aizsardzības pieteikums (definēts Dublinas III regulas 2. panta b) punktā un Kvalifikācijas direktīvas 2. panta h) punktā) tiek uzskatīts par iesniegtu, un neattiecas tikai uz pirmo pieteikumu. Tas izriet arī no Dublinas III regulas 23. panta 2. punkta otrās daļas, kurā ir atsauce uz 20. panta 2. punktu. Tomēr 23. pants attiecas tikai uz gadījumiem, kad tiek iesniegts atkārtots starptautiskās aizsardzības pieteikums, un tādējādi it īpaši ne uz pirmo pieteikumu.

76. Sistēmas ziņā Dublinas III regulas 4. pants ir iekļauts tās II nodaļā “Vispārīgi principi un garantijas”. Tāpēc tā normas attiecas uz visu šīs regulas piemērošanas jomu, nevis tikai uz konkrētu procedūras veidu.

2) Dublinas III regulas 4. panta jēga un mērķis

77. Attiecībā uz pienākuma sniegt informāciju būtību Komisija un Itālija iebilst, ka saskaņā ar Dublinas III regulas 18. apsvērumu tā mērķis ir atvieglot tās dalībvalsts noteikšanu, kura ir atbildīga par starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu pēc būtības. Tomēr atpakaļuzņemšanas procedūra galvenokārt esot piemērojama situācijās, kad atbildīgā dalībvalsts jau ir noteikta. Tāpēc šajā procedūrā vairs nebūtu jāsniedz visa informācija saistībā ar atbildīgās dalībvalsts noteikšanu. Drīzāk būtu pietiekami informēt attiecīgās personas par aspektiem, kurus tās var izmantot vēl arī šajā procesa stadijā. Komisija un Itālija pamato šo argumentu it īpaši ar Tiesas spriedumu H. un R. (turpmāk tekstā – “spriedums H. un R.”)¹⁵.

78. Ir jāpiekrīt Komisijai un Itālijai, ka situācijās, uz kurām attiecas Dublinas III regulas 18. panta 1. punkta b)–d) apakšpunkts (šo secinājumu 71. punkts), atbildīgās dalībvalsts noteikšanas procedūra jau ir pabeigta un dalībvalsts ir sākusi vai pat jau pabeigusi pieteikuma izskatīšanu pēc būtības. Tāpēc spriedumā H. un R. Tiesa ir atzinusi, ka šādā gadījumā nav no jauna jāpiemēro noteikumi par atbildības noteikšanas procedūru¹⁶.

79. Arī situācijā, uz kuru attiecas Dublinas III regulas 20. panta 5. punkts (šo secinājumu 70. punkts), kad atbildības pārbaude pieprasījuma saņēmējā dalībvalstī joprojām turpinās, pieprasījuma iesniedzējai dalībvalstij principā nav jāpārbauda, vai pieprasījuma saņēmēja dalībvalsts ir atbildīgā. Drīzāk tai vienīgi jāpārbauda, vai ir izpildīti 20. panta 5. punkta kritēriji, t.i., vai pieprasījuma saņēmējā dalībvalstī ir iesniegts pirmais pieteikums un vai pieprasījuma saņēmēja dalībvalsts ir uzsākusi, bet vēl nav pabeigusi atbildīgās dalībvalsts noteikšanas procedūru¹⁷.

80. Tomēr tas neizslēdz iespēju, ka daži atbildības kritēriji joprojām var būt jāņem vērā arī atpakaļuzņemšanas procedūrā. Kā sīkāk paskaidrošu turpinājumā, Tiesa to jau ir skaidri atzinusi attiecībā uz dažiem atbildības kritērijiem, kam piekrīt arī Komisija un Itālija. Turklāt pienākums sniegt informāciju saskaņā ar Dublinas III regulas 4. pantu attiecas ne tikai uz atbildīgās dalībvalsts noteikšanas kritērijiem, bet arī uz vispārīgu informāciju par Dublinas sistēmas

¹⁴ Mans izcēlums tikai šeit.

¹⁵ Spriedums, 2019. gada 2. aprīlis, H. un R. (C-582/17 un C-583/17, EU:C:2019:280).

¹⁶ Spriedums H. un R., 51., 52., 65.–67. un 80. punkts.

¹⁷ Spriedums H. un R., 61.–63. un 80. punkts.

darbību. Visa šī informācija ir iekļauta kopējā bukletā. Ņemot to vērā, selektīvs pienākums sniegt informāciju atpakaļuzņemšanas procedūrā, kā to ierosina Komisija un Itālija, šķiet, neatbilst Dublinas III regulas mērķiem (i) un ir grūti īstenojams praksē (ii).

i) Kopējā bukletā iekļautās informācijas nozīmīgums pieteikuma iesniedzējiem atpakaļuzņemšanas procedūrā

– *Atbildības kritēriji, kas jāņem vērā vēl arī atpakaļuzņemšanas procedūrā*

81. Atpakaļuzņemšanas procedūrā pieprasījuma iesniedzējai dalībvalstij vairs nav pēc savas iniciatīvas jāpārbauda kritēriji, lai noteiktu atbildīgo dalībvalsti saskaņā ar Dublinas III regulas III nodaļu¹⁸. Taču tas nenozīmē, ka tā var neņemt vērā pieteikuma iesniedzēja norādītos elementus, kas arī šajā stadijā vēl var kavēt pārsūtīšanu uz pieprasījuma saņēmēju dalībvalsti. Tāpēc arī atpakaļuzņemšanas procedūrā pieteikuma iesniedzēji, izmantojot kopējo bukletu, ir jāinformē par iespēju norādīt šādus elementus.

82. Tas it īpaši attiecas uz atbildības pāreju uz pieprasījuma iesniedzēju dalībvalsti saskaņā ar Dublinas III regulas 19. pantu¹⁹, 23. panta 3. punktu²⁰ un 29. panta 2. punktu²¹, sistēmiskām problēmām pieprasījuma saņēmējā dalībvalstī (3. panta 2. punkta otrā daļa²²) vai īpašiem gadījumiem, kas saistīti ar pieteikuma iesniedzēju veselības stāvokli, necilvēcīgas attieksmes risku, pārsūtot uz pašu pieprasījuma saņēmēju dalībvalsti²³. Turklāt gadījumos, kad pieteikuma iesniedzējs ir atstājis pieprasījuma saņēmēju dalībvalsti vēl pirms atbildīgās dalībvalsts noteikšanas procedūras pabeigšanas (20. panta 5. punkts, šo secinājumu 70. punkts), Tiesas skatījumā arī atpakaļuzņemšanas procedūrā joprojām var apgalvot, ka pieprasījuma iesniedzēja dalībvalsts faktiski ir atbildīgā dalībvalsts, pamatojoties uz 8.–10. pantā noteiktajiem kritērijiem²⁴.

83. Turklāt pieteikuma iesniedzēji atpakaļuzņemšanas procedūrā (gan situācijās, uz kurām attiecas Dublinas III regulas 20. panta 5. punkts (šo secinājumu 70. punkts), gan situācijās, uz kurām attiecas šīs regulas 18. panta 1. punkta b)–d) apakšpunkts (šo secinājumu 71. punkts)) it īpaši var iesniegt pierādījumus par pieteikuma iesniedzēja ģimenes locekļu, radnieku vai personu, ar ko ir jebkādas citas ģimenes attiecības, uzturēšanos pieprasījuma iesniedzējas dalībvalsts teritorijā, un tādējādi var būt piemērojami Dublinas III regulas 8., 10. un 16. pantā noteiktie kritēriji. Proti, saskaņā ar 7. panta 3. punktu šādi fakti dalībvalstīm ir jāņem vērā, ja tie iesniegti, pirms cita dalībvalsts ir akceptējusi pieprasījumu uzņemt vai *uzņemt atpakaļ*²⁵ attiecīgo personu saskaņā ar 22. un 25. pantu²⁶, un ja par pieteikuma iesniedzēja iepriekšējiem starptautiskās aizsardzības pieteikumiem vēl nav pieņemts pirmais lēmums pēc būtības.

84. Tādējādi Dublinas III regulas 7. panta 3. punkts atbilstoši tā formulējumam un būtībai ir piemērojams arī atpakaļuzņemšanas procedūrā. Cik redzams, spriedumā H. un R. tas netika apšaubīts, jo Tiesa minētajā spriedumā šo tiesību normu neizskatīja.

¹⁸ Spriedums H. un R., 54.–80. punkts.

¹⁹ Spriedums, 2016. gada 7. jūnijs, *Karim* (C-155/15, EU:C:2016:410, 27. punkts).

²⁰ Pēc analogijas par Dublinas III regulas 21. panta 1. punktu skat. spriedumu, 2017. gada 26. jūlijs, *Mengesteab* (C-670/16, EU:C:2017:587, 55. punkts).

²¹ Spriedums, 2017. gada 25. oktobris, *Shiri* (C-201/16, EU:C:2017:805, 46. punkts).

²² Spriedums, 2019. gada 19. marts, *Jawo* (C-163/17, EU:C:2019:218, 87.–89. un 98. punkts).

²³ Spriedums, 2017. gada 16. februāris, C. K. u.c. (C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, 65., 66., 73., 74. un 96. punkts).

²⁴ Spriedums H. un R., 81.–84. punkts.

²⁵ Mans izcēlums tikai šeit.

²⁶ Tas pats.

85. Arī kopējā bukletā ir skaidri norādīts, ka pieteikuma iesniedzējiem ir jāinformē iestādes par to, vai viņiem ir ģimenes locekļi kādā no Dublinas valstīm, “**pirms par [viņu] patvēruma pieteikumu tiek pieņemts pirmais lēmums**”²⁷, neattiecinot šo iespēju tikai un vienīgi uz uzņemšanas procedūru.

86. Tas ir arī loģiski.

87. Protams, Dublinas III regulas mērķis ir nodrošināt ātru atbildīgās dalībvalsts noteikšanu un tādējādi savlaicīgu patvēruma pieteikuma izskatīšanu²⁸. Tāpēc patvēruma pieteikumus attiecīgā gadījumā var izskatīt cita dalībvalsts, nevis tā, kas ir atbildīga saskaņā ar šīs regulas III nodaļa noteiktajiem kritērijiem²⁹. Tas nav problemātiski, jo pastāv prezumpcija, ka attieksme pret patvēruma meklētājiem ikvienā dalībvalstī atbilst Hartas, Ženēvas konvencijas³⁰ un ECPAK prasībām³¹. Savienības tiesību aktu saskaņošanas dēļ dalībvalstis patvēruma pieteikumus lielākoties arī izskata saskaņā ar vieniem un tiem pašiem noteikumiem³². Tādējādi, ja atbildība ir noteikta, to principā vairs nevajadzētu apšaubīt.

88. Tomēr, ņemot vērā tiesību uz ģimenes dzīves aizsardzību nozīmi, no šā principa ir jāatkāpjas, ja saskaņā ar Dublinas III regulas 7. panta 3. punktu tiek norādīti elementi, kas liecina par pieteikuma iesniedzēja ģimenes locekļu atrašanos citā dalībvalstī, nevis tajā, kas sākotnēji noteikta kā atbildīgā.

89. Šajā tiesību normā faktiski ir ņemtas vērā tiesības uz ģimenes dzīves aizsardzību. Saskaņā ar Komisijas priekšlikumu Dublinas III regulai tās mērķis ir nostiprināt tiesības uz ģimenes atkalapvienošanos un novērst pieteikuma iesniedzēja pārsūtīšanu uz dalībvalsti, lai gan, ņemot vērā ģimenes atkalapvienošanās apsvērumus, atbildīga ir cita dalībvalsts³³. Dublinas III regulas 14.–16. apsvērumi apstiprina ģimenes neaizskaramības nozīmi, īstenojot šo regulu. Saskaņā ar minētajiem apsvērumiem vienas ģimenes locekļu starptautiskās aizsardzības pieteikumu kopīgai izskatīšanai vienā dalībvalstī it īpaši ir jānodrošina saskaņota lēmumu pieņemšana attiecībā uz tiem un vienas ģimenes locekļu neizšķiršana.

90. Tādējādi pieteikuma iesniedzēju informēšana atpakaļuzņemšanas procedūrā, izmantojot kopējo bukletu, ir paredzēta arī un tieši viņu tiesību uz ģimenes dzīvi aizsardzībai.

²⁷ Izcēlums oriģināltekstā. Skat. šo secinājumu 38. punktu.

²⁸ Skat. Dublinas III regulas 4. un 5. apsvērumu, kā arī spriedumus, 2017. gada 16. februāris, C. K. u.c. (C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, 57. punkts), un 2019. gada 19. marts, *Jawo* (C-163/17, EU:C:2019:218, 58. punkts).

²⁹ Skat. spriedumus, 2017. gada 25. oktobris, *Shiri* (C-201/16, EU:C:2017:805, 31. punkts), 2018. gada 13. novembris, X un X (C-47/17 un C-48/17, EU:C:2018:900, 69. un 70. punkts), un 2023. gada 12. janvāris, B. un F. (Pārsūtīšanas termiņš – Vairāki pieteikumi) (no C-323/21 līdz C-325/21, EU:C:2023:4, 55. punkts).

³⁰ Konvencija par bēgļu statusu, kas noslēgta 1951. gada 28. jūlijā Ženēvā, *United Nations Treaty Series*, 189. sēj., 150. lpp., Nr. 2545 (1954).

³¹ Skat. spriedumus, 2011. gada 21. decembris, NS (C-411/10 un C-493/10, EU:C:2011:865, 78.–80. punkts), un 2019. gada 19. marts, *Jawo* (C-163/17, EU:C:2019:218, 82. punkts); šajā ziņā skat. arī šo secinājumu 155. un nākamos punktus.

³² Spriedums, 2013. gada 10. decembris, *Abdullahi* (C-394/12, EU:C:2013:813, 54. un 55. punkts).

³³ Skat. Komisijas Priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai, ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts pilsoņa vai bezvalstnieka starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, kurš iesniegts kādā no dalībvalstīm (Pārstrādātā redakcija), COM(2008) 0820, galīgā redakcija, 8. un 12. lpp. “Izslēgt iespēju nosūtīt atpakaļ pieteikuma iesniedzēju, kuram visnesenākā pieteikuma iesniegšanas laikā var piemērot vienu no ģimenes vienotības kritērijiem, ar nosacījumu, ka dalībvalsts, kurā tika iesniegts pirmais pieteikums, vēl nav pieņēmusi pirmo lēmumu pēc būtības. Priekšlikuma mērķis ir jo īpaši nodrošināt iespēju pienācīgi ņemt vērā iespējamus jaunus elementus saistībā ar patvēruma meklētāja ģimenes stāvokli dalībvalst[ī], kuras teritorijā atrodas patvēruma meklētājs, atbilstoši Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijā noteiktajiem pienākumiem. [...] Ievērojami tiks nostiprinātas **tiesības uz ģimenes atkalapvienošanās**, jo īpaši paplašinot regulas darbības jomu un attiecinot to uz alternatīvās aizsardzības pieteikuma iesniedzējiem un saņēmējiem, padarot obligātu apgādājamo radnieku atkalapvienošanās un aizliedzot, ja ir ievēroti noteikti nosacījumi, atpakaļnosūtīt pieteikuma iesniedzēju, kuram viņa nesenoākā pieteikuma iesniegšanas laikā var piemērot vienu no ģimenes vienotības kritērijiem. Šīs garantijas ne vien nodrošinās augstākus aizsardzības standartus patvēruma meklētājiem, bet arī palīdzēs samazināt tālākas pārvietošanās apjomus, jo atbildīgās dalībvalsts noteikšanas procesā labāk tiks ņemta vērā katra patvēruma meklētāja personiskā situācija.” (Izcēlums oriģināltekstā.)

– *Vispārīga informācija par Dublinas sistēmu*

91. Turklāt atteikšanās no kopējā bukleta izsniegšanas atpakaļuzņemšanas procedūrā būtu pretrunā Dublinas III regulas mērķiem. Tā pamatā ir vēlme nostiprināt pieteikuma iesniedzēju tiesības, pēc iespējas labāk iesaistīt viņus atbildīgās dalībvalsts noteikšanas procedūrā³⁴ un informēt viņus par Dublinas sistēmas darbību, lai novērstu sekundāro kustību³⁵.

92. Tāpēc pienākums sniegt informāciju saskaņā ar Dublinas III regulas 4. panta 1. punktu neattiecas tikai uz kritērijiem atbildīgās dalībvalsts noteikšanai vien (b) apakšpunkts). Tas drīzāk attiecas arī uz Dublinas sistēmas sistemātiku, it īpaši uz sekām, ko rada turpmāka pieteikuma iesniegšana vai pārceļšanās uz citu dalībvalsti, personisko sarunu saskaņā ar 5. pantu un iespēju sniegt informāciju par ģimenes locekļu klātbūtni, kā arī pārsūdzēt pārsūtīšanas lēmumu (a), c) un d) apakšpunkts).

93. Nav šaubu, ka ir lietderīgi šo vispārīgo informāciju par Dublinas sistēmu darīt zināmu attiecīgajām personām arī atpakaļuzņemšanas procedūrā. Turklāt kopējā bukletā ir ietverta skaidra norāde pieteikuma iesniedzējiem atpakaļuzņemšanas procedūrā: “*Ja jūs jau iepriekš esat lūdzis patvērumu citā Dublinas valstī, nevis tajā, kur jūs pašlaik atrodaties, mēs lūgsim attiecīgajai valstij uzņemt jūs atpakaļ.*”³⁶ Tāpēc nav arī pamata bažām, ka bukleta atkārtota izsniegšana atpakaļuzņemšanas procedūrā varētu pieteikuma iesniedzējiem radīt maldīgu priekšstatu, ka pieprasījuma iesniedzēja dalībvalsts jebkurā gadījumā pēc savas iniciatīvas no jauna noteiks atbildīgo dalībvalsti.

ii) Praktiskie aspekti

94. Turklāt pieteikuma iesniedzēju selektīva informēšana, kā to ierosina Komisija un Itālija, šķiet grūti īstenojama, jo ir tikai viens kopējs buklets. Otrās dalībvalsts iestādēm var arī nebūt uzreiz skaidrs (it īpaši pirms meklēšanas *Eurodac*, šajā ziņā skat. šo secinājumu 115. un 116. punktu), kādā tieši situācijā atrodas pieteikuma iesniedzējs un tādējādi kādus elementus viņš vēl var norādīt. Turpretī kopējā bukleta sistemātiska paziņošana atpakaļuzņemšanas procedūrā ir skaidrs, vienkāršs un juridiski drošs risinājums, kas nodrošina, ka visi pieteikuma iesniedzēji jebkurā gadījumā saņem – vajadzības gadījumā atkārtoti – visu informāciju, kas ir svarīga viņu attiecīgajā situācijā.

95. Protams, var pieņemt, ka starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējam, kurš to iesniedz otrā dalībvalstī, jau ir izsniegts kopējais buklets, kad viņš pirmo reizi iesniedza pieteikumu pirmajā dalībvalstī. Tomēr nevar izslēgt, ka atsevišķos gadījumos tas ir aizmirsts vai ka būtu lietderīgi atgādināt šo informāciju. Katrā ziņā otrās dalībvalsts iestādēm parasti būs grūti pārbaudīt, vai pieteikuma iesniedzēji bukletu jau ir saņēmuši.

³⁴ Šajā nozīmē skat. spriedumus, 2016. gada 7. jūnijs, *Ghezelbash* (C-63/15, EU:C:2016:409, 47.–51. punkts), un 2017. gada 26. jūlijs, *Mengesteab* (C-670/16, EU:C:2017:587, 58. punkts).

³⁵ Skat. Komisijas Priekšlikuma Dublinas III regulai paskaidrojuma rakstu (šo secinājumu 33. zemsvītras piezīme), 7. un 11. lpp.: “[...] Labāk informējot starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējus par Dublinas regulas sekām, viņi uzzinās vairāk par atbildības noteikšanas procedūru, kas *inter alia* varētu palīdzēt mazināt tālāku pārvietošanos. [...] Jo īpaši patvēruma meklētāju **labāka informēšana** par šīs regulas piemērošanu un viņu tiesībām un pienākumiem saskaņā ar to, no vienas puses, dos tiem labākas iespējas aizstāvēt savas tiesības un, no otras puses, varētu palīdzēt mazināt tālākas pārvietošanās apmēru, jo patvēruma meklētāji vairāk slieksies ievērot sistēmu.” (Izcēlums oriģināltekstā.)

³⁶ Izcēlums oriģināltekstā. Skat. šo secinājumu 38. punktu.

96. Visbeidzot, pienākums (ja nepieciešams, atkārtoti) izsniegt kopējo bukletu atpakaļuzņemšanas procedūrā arī nerada nesamērīgu slogu pieprasījuma iesniedzējai dalībvalstij. Tas tādēļ, ka tās rīcībā jebkurā gadījumā ir jābūt kopējam bukletam visu valodu versijās, lai to izsniegtu pieteikuma iesniedzējiem, kuri iesniedz tās iestādēm savu pirmo starptautiskās aizsardzības pieteikumu.

3) *Pienākums sniegt informāciju pat tad, ja otrajā dalībvalstī nav iesniegts jauns pieteikums?*

97. Pilnīguma labad vēl ir jānorāda, ka atpakaļuzņemšanas procedūra attiecas ne tikai uz gadījumiem, kad pieteikuma iesniedzējs pēc starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniegšanas pirmajā dalībvalstī iesniedz šādu pieteikumu citā dalībvalstī. Atpakaļuzņemšanas procedūru drīzāk piemēro arī situācijās, kad pieteikuma iesniedzējs pēc pirmā pieteikuma iesniegšanas vienā dalībvalstī pārceļas uz citu dalībvalsti un uzturas tajā bez uzturēšanās atļaujas, neiesniedzot jaunu pieteikumu (Dublinas III regulas 24. pants kopsakarā ar 20. panta 5. punktu un 18. panta 1. punkta b)–d) apakšpunktu).

98. Saskaņā ar iesniedzējtiesas sniegto informāciju šajā lietā tas atbilst situācijai pamatlietā C-328/21. Savukārt persona, uz kuru attiecas minētā lieta, GE apgalvo, ka viņš ir ticis atzīts par tādu, kurš dalībvalstī uzturas nelikumīgi, tikai tāpēc, ka Itālijas iestādes nav pienācīgi reģistrējušas viņa starptautiskās aizsardzības pieteikumu. Tas, vai tā ir patiesība, ir jāizvērtē iesniedzējtiesai, neinterpretējot prasības starptautiskās aizsardzības pieteikuma esamībai pārāk stingri un formāli³⁷.

99. Saskaņā ar Dublinas III regulas 4. panta 1. punkta formulējumu pienākums sniegt tajā minēto informāciju rodas tikai, “tiklīdz kādā dalībvalstī ir iesniegts starptautiskās aizsardzības pieteikums 20. panta 2. punkta nozīmē”. Tāpēc to nevar attiecināt uz gadījumiem, kad pieteikuma iesniedzējs pēc pirmā pieteikuma iesniegšanas vienā dalībvalstī dodas uz citu dalībvalsti un tur vienkārši atrodas bez uzturēšanās atļaujas, neiesniedzot nākamo pieteikumu.

100. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, arī šādos gadījumos šķiet lietderīgi izsniegt bukletu, kurā izskaidrota Dublinas sistēmas darbība. Tas it īpaši varētu palīdzēt attiecīgajām personām ļaut iestādēm saprast, vai šīs personas vēlas iesniegt starptautiskās aizsardzības pieteikumu. Tomēr bukleta izsniegšana arī šajā gadījumā būtu tikai laba administratīvā prakse, ko dalībvalstis var piemērot, lai gan tām nav oficiāla pienākuma to darīt saskaņā ar Dublinas III regulas 4. pantu.

4) *Starpsecinājumi*

101. No visa iepriekš minētā izriet, ka Dublinas III regulas 4. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka pienākums sniegt tajā minēto informāciju pastāv gan situācijās, uz kurām attiecas šīs regulas 20. panta 1. punkts un 18. panta 1. punkta a) apakšpunkts, gan situācijās, uz kurām attiecas šīs regulas 20. panta 5. punkts un 18. panta 1. punkta b)–d) apakšpunkts, tiklīdz dalībvalstī ir iesniegts starptautiskās aizsardzības pieteikums 20. panta 2. punkta izpratnē.

³⁷ Šajā ziņā skat. spriedumu, 2017. gada 26. jūlijs, *Mengesteab* (C-670/16, EU:C:2017:587, 76.–103. punkts).

c) Sekas, ko rada pienākuma sniegt informāciju saskaņā ar Dublinas III regulas 4. pantu neizpilde atpakaļuzņemšanas procedūrā

102. Ar jautājumiem lietās C-228/21 un C-328/21 un pirmo un otro jautājumu lietā C-315/21 iesniedzējtiesas, pirmkārt, vēlas noskaidrot, vai uz pienākuma sniegt informāciju saskaņā ar Dublinas III regulas 4. pantu neizpildi atpakaļuzņemšanas procedūrā var atsaukties, ceļot prasību par pārsūtīšanas lēmumu (a). Otrkārt, tās vaicā, vai šāda neizpilde *per se* ir pamats šā lēmuma atcelšanai vai arī kompetentajai tiesai katrā atsevišķā gadījumā ir jāpārbauda, vai tā ir ietekmējusi šī lēmuma saturu (b).

1) Iespēja atsaukties uz Dublinas III regulas 4. pantu, ceļot prasību par pārsūtīšanas lēmumu atpakaļuzņemšanas procedūrā

103. Uz jautājumu, vai var atsaukties uz Dublinas III regulas 4. panta prasību pārkāpumiem, ceļot prasību par pārsūtīšanas lēmumu, ir jāatbild apstiprinoši. Proti, Tiesa jau ir atzinusi, ka Dublinas III regulas 27. panta 1. punktā paredzētajai pārsūtīšanas lēmuma pārsūdzības iespējai ir jāspēj attiekties uz šīs regulas piemērošanas pārbaudi, ieskaitot šajā regulā paredzēto procesuālo garantiju ievērošanu³⁸.

104. Savukārt Komisijas viedoklim, ka uz pienākuma sniegt informāciju neizpildi var atsaukties tikai tad, ja tā ietekmē pārsūtīšanas lēmuma saturu, nevar piekrist. Proti, tas izraisītu to, ka tiktu sajaukta prasības par pārsūtīšanas lēmumu pieņemamības pārbaude ar tās pamatotības pārbaudi.

2) Dublinas III regulas 4. panta noteikumu pārkāpumu ietekme uz pārsūtīšanas lēmumu

105. Tomēr – pretēji GE paustajam viedoklim lietā C-328/21 – iespēja atsaukties uz Dublinas III regulas 4. panta noteikumu pārkāpumiem obligāti nenozīmē, ka pārsūtīšanas lēmums ir jāatceļ un ka atbildība par pieteikuma izskatīšanu pāriet uz pieprasījuma iesniedzēju dalībvalsti. GE uzskata, ka tam uz 4. panta noteikumu pārkāpumiem ir jāattiecas gluži tāpat kā uz Dublinas III regulas 21. panta 1. punkta trešajā daļā, 23. panta 3. punktā, 24. panta 3. punktā un 29. panta 2. punktā noteikto termiņu pārkāpumiem uzņemšanas, atpakaļuzņemšanas un pārsūtīšanas procedūrā.

106. Tomēr attiecībā uz Dublinas III regulas 4. pantu šādas tiesiskās sekas konkrēti nav paredzētas. Drīzāk šajā ziņā minētajā regulā nav paredzētas nekādas tiesiskās sekas. Šādā gadījumā tiesiskās sekas reglamentē valstu tiesību akti, un dalībvalstīm ir jāievēro līdzvērtības un efektivitātes principi. Valsts tiesībās paredzētā kārtība galvenokārt nedrīkst apdraudēt Dublinas III regulas lietderīgo iedarbību³⁹.

³⁸ Spriedumi, 2017. gada 26. jūlijs, *Mengesteab* (C-670/16, EU:C:2017:587, 48. punkts), 2019. gada 2. aprīlis, H. un R. (C-582/17 un C-583/17, EU:C:2019:280, 40. punkts), un 2023. gada 12. janvāris, B. un F. (Pārsūtīšanas termiņš – Vairāki pieteikumi) (no C-323/21 līdz C-325/21, EU:C:2023:4, 91. punkts); īpaši par Dublinas III regulas 5. pantu skat. spriedumu, 2016. gada 7. jūnijs, *Ghezelbash* (C-63/15, EU:C:2016:409, 53. punkts).

³⁹ Skat. spriedumus, 2013. gada 10. septembris, G. un R. (C-383/13-PPU, EU:C:2013:533, 35. un 36. punkts), 2020. gada 16. jūlijs, *Addis* (C-517/17, EU:C:2020:579, 57. punkts), un 2021. gada 15. aprīlis, *État belge* (Apstākļi pēc pārsūtīšanas lēmuma pieņemšanas) (C-194/19, EU:C:2021:270, 42. punkts).

107. Standarts, kas dalībvalstīm šajā ziņā jāievēro saskaņā ar Savienības tiesībām, izriet no judikatūras par tiesību uz aizstāvību pārkāpumu. Administratīvā procesa iznākumā pieņemts lēmums šāda pārkāpuma – it īpaši tiesību tikt uzklautam pārkāpuma – dēļ var tikt atcelts tikai tad, ja šā pārkāpuma neesamības gadījumā šī procesa iznākums varētu būt citāds⁴⁰.

108. Kā tikko paskaidrots, Dublinas III regulas 4. pantā noteiktais pienākums sniegt informāciju ir paredzēts attiecīgo personu informēšanai par Dublinas sistēmas darbību un to tiesībām šajā sistēmā. Šādi šīs personas it īpaši atpakaļuzņemšanas procedūrā uzzina tostarp, ka, norādot konkrētus argumentus, tās var iebilst pret pārsūtīšanu uz dalībvalsti, kura pārbauda atbildību vai ir atbildīga.

109. Tomēr šīs informācijas nesniegšana attiecīgajām personām pati par sevi nevar pamatot pieņēmumu, ka pārsūtīšanas lēmums noteikti ir kļūdaini un tāpēc ir jāatceļ. Kā apgalvo Vācija, šo informācijas nesniegšanu faktiski var kompensēt turpmākajā procedūras gaitā, it īpaši personiskajā sarunā (šajā ziņā skat. Dublinas III regulas 4. panta 2. punkta otro daļu). To var izdarīt, personiskā sarunā izjautājot [attiecīgo personu] par attiecīgo informāciju, it īpaši par ģimenes locekļu klātbūtni pieprasījuma iesniedzējā vai trešā dalībvalstī, kas, iespējams, varētu būt par iemeslu Dublinas III regulas 8., 10. vai 16. panta piemērošanai. Tāpat šajā sarunā būtu jāizjautā, vai var atklāties elementi, kas liecina par risku, ka pieprasījuma saņēmējā dalībvalstī vai pārvešanas uz to laikā var tikt pārkāpti Hartas 4. panta noteikumi.

110. Tādējādi, lai bukleta neizsniegšana būtu pamats pārsūtīšanas lēmuma atcelšanai, būtu jāpierāda, ka personiskajā sarunā nevarēja tikt norādīts elements, kas varētu kavēt pārsūtīšanu uz pieprasījuma saņēmēju dalībvalsti, jo attiecīgā persona nebija saņēmusi kopējo bukletu un tāpēc nezināja, ka šāds elements ir būtisks. Turklāt būtu jābūt neiespējami šo procesuālo pārkāpumu novērst tiesvedības laikā (par šo aspektu skat. šo secinājumu 141. punktā).

111. Tomēr, kā norāda Vācija, pienākums pierādīt pieprasījuma iesniedzējas dalībvalsts kompetentās iestādes pieļautā procesuālā pārkāpuma sekas nevar gulties tikai uz pieteikuma iesniedzēju. Drīzāk tiesai, kas izskata prasību par pārsūtīšanas lēmumu, ir jāpārbauda, vai konkrētās lietas konkrētajos faktiskajos un juridiskajos apstākļos, ja nebūtu šīs kļūdas, attiecīgās atpakaļuzņemšanas procedūras rezultāts būtu varējis būt citāds, jo attiecīgie trešo valstu valstspiederīgie būtu varējuši labāk aizstāvēties un izteikt argumentus, kas būtu varējuši ietekmēt pārsūtīšanas lēmuma saturu⁴¹.

112. Lietā C-328/21 iesniedzējtiesa savā pirmajā jautājumā vispārīgi vaicā par Dublinas III regulas 4. panta noteikumu pārkāpuma tiesiskajām sekām attiecībā uz pārsūtīšanas lēmumu, neatsaucoties uz tiesību aizsardzības līdzekļa izmantošanu. Neatkarīgi no pārskatīšanas tiesā bukleta neizsniegšana *ipso iure* tomēr nevar būt par pamatu pārsūtīšanas lēmuma atcelšanai. Saskaņā ar minētās regulas 26. panta 2. punktu šajā lēmumā gan ir jāiekļauj informācija par tiesību aizsardzības līdzekļiem. Minētās normas 3. punktā ir noteikts, ka dalībvalstij ir jāinformē attiecīgā persona, ja tai nepalīdz juridiskais konsultants, ne tikai par iespējamiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, bet arī par galvenajiem lēmuma elementiem tai saprotamā valodā. Šī informācija var būt efektīva tikai tad, ja attiecīgā persona (vēlākais) šajā procesā saņem arī informāciju, kas ir iekļauta kopējā bukletā.

⁴⁰ Skat. spriedumu, 2013. gada 10. septembris, G. un R. (C-383/13 PPU, EU:C:2013:533, 38. punkts un tajā minētā judikatūra).

⁴¹ Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2013. gada 10. septembris, G. un R. (C-383/13 PPU, EU:C:2013:533, 40. punkts), un citā saistībā spriedumu, 2013. gada 7. novembris, *Gemeinde Altrip* u.c. (C-72/12, EU:C:2013:712, 52. un 53. punkts); skat. arī spriedumus, 2009. gada 1. oktobris, *Foshan Shunde Yongjian Housewares & Hardware*/Padome (C-141/08 P, EU:C:2009:598, 94. punkts), 2011. gada 25. oktobris, *Solvay*/Komisija (C-109/10-P, EU:C:2011:686, 57. punkts), un 2019. gada 16. janvāris, *United Parcel Service* (C-265/17 P, EU:C:2019:23, 56. punkts).

3) *Starpsecinājumi*

113. No iepriekš minētā izriet, ka uz Dublinas III regulas 4. panta noteikumu pārkāpumiem var atsaukties, ceļot prasību par pārsūtīšanas lēmumu atpakaļuzņemšanas procedūrā. Tomēr šādu pārkāpumu dēļ pārsūtīšanas lēmums ir jāatceļ tikai tad, ja šajā tiesību normā minētās informācijas nesniegšana nav ļāvusi norādīt elementu, kas varētu būt šķērslis pārsūtīšanai uz pieprasījuma saņēmēju dalībvalsti, un ja šo kļūdu nevar novērst minētā lēmuma pārskatīšanas procedūrā tiesā saskaņā ar 27. pantu.

2. *Par pienākumu sniegt informāciju saskaņā ar Eurodac regulas 29. pantu*

114. Lietā C-328/21 iesniedzējtiesa jautā par sekām, ko pārsūtīšanas lēmumam var radīt *Eurodac* regulas 29. pantā paredzētā pienākuma izsniegt bukletu neizpilde.

115. Lai nodrošinātu Dublinas sistēmas īstenošanu, *Eurodac* regulā ir paredzēts izveidot datubāzi, kurā iekļauta informācija, it īpaši pirkstu nospiedumi, par starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējiem vai personām, kas dalībvalstīs ir iecerējušas vai uzturas nelikumīgi. Šo datubāzi dalībvalstīs it īpaši izmanto, lai noskaidrotu, vai šāda persona jau ir iesniegusi starptautiskās aizsardzības pieteikumu citā dalībvalstī. Regulas 29. pantā ir paredzēts, ka personas, uz kurām attiecas šī datu apstrāde, tiek informētas par tās mērķi un kārtību un ka arī šim nolūkam ir jāsaņem kopējs buklets.

a) *Pienākums sniegt informāciju saskaņā ar Eurodac regulas 29. pantu arī atpakaļuzņemšanas procedūrā*

116. Nav apstrīdams, ka *Eurodac* regulas 29. pantā noteiktais pienākums izsniegt bukletu pastāv arī atpakaļuzņemšanas procedūrā. Tas tā ir gan tad, ja otrajā dalībvalstī tiek iesniegts jauns starptautiskās aizsardzības pieteikums (9. pants), gan tad, ja persona dalībvalstī uzturas nelikumīgi (17. pants). Abos gadījumos attiecīgās personas pirkstu nospiedumu dati tiek ievadīti *Eurodac* sistēmā, tāpēc ir piemērojams 29. pantā noteiktais pienākums sniegt informāciju. *Eurodac* sistēma ir paredzēta tieši gadījumiem, kad dalībvalsts nosūta personas pirkstu nospiedumu datus uz centrālo sistēmu, lai noskaidrotu, vai attiecīgā persona jau ir iesniegusi starptautiskās aizsardzības pieteikumu citā dalībvalstī. Ja tas apstiprinās, pirmā minētā dalībvalsts var pieprasīt otrajai dalībvalstij uzņemt attiecīgo personu atpakaļ.

117. Attiecīgi arī kopējā bukletā saskaņā ar *Eurodac* regulas 29. pantu ir ietverta šāda norāde: “bet gadījumā, ja jūs iepriekš esat lūdzis patvērumu citā valstī, jūs var nosūtīt atpakaļ uz attiecīgo valsti”⁴².

b) *Iespēja atsaukties uz Eurodac regulas 29. pantā paredzētā pienākuma sniegt informāciju neizpildi atpakaļuzņemšanas procedūrā un šādas neizpildes sekas*

118. *Eurodac* regulas 29. pantā noteiktais pienākums sniegt informāciju ir paredzēts attiecīgo personu informēšanai par datu apstrādes *Eurodac* sistēmā mērķi un darbību. Tādējādi tiesības saņemt bukletu ir tiesības uz datu aizsardzību, nevis procesuālās tiesības saistībā ar

⁴² Skat. šo secinājumu 39. punktu.

atpakaļuzņemšanas procedūru atbilstoši Dublinas III regulai. To mērķis ir veicināt tiesību uz datu aizsardzību īstenošanu, nevis sekmēt labāku pārsūtīšanas procedūras rezultātu. Tāpēc šo tiesību pārkāpums arī nevar ietekmēt pārsūtīšanas procedūras iznākumu.

119. *Eurodac* regulas 37. pantā paredzēts, ka attiecīgā persona var pieprasīt kompensāciju no atbildīgās dalībvalsts par kaitējumu, kas nodarīts ar darbībām, kuras nesaskan ar šo regulu. Šim nolūkam dalībvalstīm ir jānodrošina efektīvs tiesību aizsardzības līdzeklis. Tādējādi šķiet pilnīgi iespējams (bet ne obligāti), ka uz *Eurodac* regulas 29. panta prasību pārkāpumu var atsaukties (arī), ceļot prasību par pārsūtīšanas lēmumu.

120. Tomēr atbilstoši 107. un 111. punktā minētajai judikatūrai šā noteikuma pārkāpuma dēļ pārsūtīšanas lēmums būtu jāatceļ tikai tad, ja bez šāda pārkāpuma procedūrā būtu bijis iespējams panākt citādu rezultātu un kļūdu nav iespējams novērst uzklaušanās tiesvedības laikā. Tomēr šķiet maz ticams, ka *Eurodac* regulas 29. pantā paredzētās informācijas nesniegšana var izraisīt to, ka netiek norādīts kāds elements, kas būtu svarīgs attiecībā uz pārsūtīšanas lēmuma saturu.

c) Starpsecinājumi

121. Līdz ar to jāsecina, ka *Eurodac* regulas 29. pants kopsakarā ar 9. panta 1. punktu un 17. panta 1. punktu ir jāinterpretē tādējādi, ka tajā paredzētais pienākums sniegt tajā minēto informāciju pastāv gan situācijās, uz kurām attiecas Dublinas III regulas 20. panta 1. punkts un 18. panta 1. punkta a) apakšpunkts, gan situācijās, uz kurām attiecas Dublinas III regulas 20. panta 5. punkts un 18. panta 1. punkta b)–d) apakšpunkts. Uz *Eurodac* regulas 29. panta pārkāpumiem var atsaukties, ceļot prasību par pārsūtīšanas lēmumu saskaņā ar Dublinas III regulas 26. pantu. Tomēr šādu pārkāpumu dēļ pārsūtīšanas lēmums ir jāatceļ tikai tad, ja attiecīgās informācijas nesniegšana nav ļāvusi norādīt kādu elementu, kas varētu būt šķērslis pārsūtīšanai uz pieprasījuma saņēmēju dalībvalsti, un ja šo kļūdu nevar novērst tiesvedības laikā.

3. Par personisko sarunu saskaņā ar Dublinas III regulas 5. pantu

122. Lietā C-315/21 iesniedzējtiesa jautā, vai Dublinas III regulas 5. pantā paredzētais pienākums rīkot personisku sarunu ar pieteikuma iesniedzēju pastāv arī atpakaļuzņemšanas procedūrā un, ja tas tā ir, kā tā neizpilde ietekmē pārsūtīšanas lēmumu. Tomēr šis jautājums nav nozīmīgs šīs lietas izspriešanā, jo – kā norāda iesniedzējtiesa – ar pieteikuma iesniedzēju notika personiska saruna.

123. Lietā C-328/21 iesniedzējtiesa ir minējusi Dublinas III regulas 5. pantu savā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu, bet nav to minējusi prejudiciālajos jautājumos. Pamatlietas dalībnieks GE minētajā lietā apgalvo, ka viņš nepamatoti nav atzīts par pieteikuma iesniedzēju (šajā ziņā skat. jau šo secinājumu 98. punktu). Šis jautājums ir jānoskaidro iesniedzējtiesai. Tiesas sēdē GE apgalvoja, ka Itālijas iestādes nav arī rīkojušas ar viņu personisku sarunu.

124. Kā drīzumā paskaidrošu, uzskatu, ka personiskā saruna atpakaļuzņemšanas procedūrā ir jāriko neatkarīgi no tā, vai pieprasījuma iesniedzējā dalībvalstī ir vai nav iesniegts jauns pieteikums. Tādējādi jautājums par šā pienākuma neizpildes sekām, manuprāt, katrā ziņā ir būtisks lietas C-328/21 izspriešanā.

125. Jautājums par to, vai atpakaļuzņemšanas procedūrā ir jāriko personiska saruna un, ja atbilde ir apstiprinoša, kā tā ietekmē pārsūtīšanas lēmumu, ja tā netiek rīkota, rodas arī pašlaik izskatāmajā lietā C-80/22, kas nav šīs tiesvedības priekšmets⁴³.

126. Savukārt pārējās trijās šeit aplūkotajās lietās (C-228/21, C-254/21 un C-297/21) saruna vai nu tika rīkota (lieta C-228/21) vai iesniedzējtiesas šajā ziņā nesniedz sīkāku informāciju.

127. Vispirms es apskatīšu, kāpēc pienākums rīkot personisku sarunu saskaņā ar Dublinas III regulas 5. pantu pastāv arī atpakaļuzņemšanas procedūrā (a), un tad pievērsīšos šā pienākuma neizpildes sekām (b).

a) Pienākums rīkot personisku sarunu saskaņā ar Dublinas III regulas 5. pantu arī atpakaļuzņemšanas procedūrā

128. Atbilstoši savai nostājai par pienākumu sniegt informāciju saskaņā ar Dublinas III regulas 4. pantu Komisija un Itālija noraida arī 5. pantā paredzēto pienākumu rīkot personisku sarunu atpakaļuzņemšanas procedūrā. Šai sarunai esot jāveicina atbildīgās dalībvalsts noteikšana, kas šajā gadījumā vairs neesot jādara.

129. Ir jāpiekrīt Komisijai un Itālijai, ka Dublinas III regulas 18. apsvērumā un 5. panta 1. punktā ir paredzēts, ka, nosakot atbildīgo dalībvalsti, ar pieteikuma iesniedzēju ir jāriko personiska saruna. Kā paskaidrots iepriekš 78., 79. un 81. punktā, atpakaļuzņemšanas procedūrā pieprasījuma iesniedzējai dalībvalstij pēc savas iniciatīvas vairs nav jānosaka atbildīgā dalībvalsts.

130. Tomēr saskaņā ar 81.–90. punktā sniegtajiem apsvērumiem tas nenozīmē, ka atpakaļuzņemšanas procedūrā personiskā saruna nebūtu jāriko. Iemesls, kā tur norādīts, ir tāds, ka atpakaļuzņemšanas procedūrā pieteikuma iesniedzējs vēl var norādīt elementus, kas var likt apšaubīt pieprasījuma saņēmējas dalībvalsts atbildību un būt šķērslis pārsūtīšanas lēmuma pieņemšanai.

131. Turklāt atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai tiesības uz aizstāvību, kas ietver tiesības tikt uzklautam jebkurā procedūrā, ir viens no Savienības tiesību pamatprincipiem. Tāpēc šīs tiesības ir jāievēro pat tad, ja tiesiskajā regulējumā, kas jāpieņem, šādas procesuālās tiesības nav skaidri paredzētas⁴⁴.

132. Principā personiska uzklaušana, protams, ne vienmēr nozīmē personisku sarunu, un vajadzības gadījumā var notikt arī rakstveidā. Tomēr attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgajiem vai bezvalstniekiem, kuriem tiek piemērota Dublinas procedūra, ir nepieciešams, lai uzklaušana notiktu personiskā sarunā. Tas tādēļ, ka tikai tā var nodrošināt, ka šīs personas izprot Dublinas sistēmu un norāda visus elementus, kas ir svarīgi atbildīgās dalībvalsts noteikšanai.

133. To apstiprina arī judikatūra par līdzīgām situācijām saskaņā ar Patvēruma procedūru direktīvu. Spriedumā *Addis Tiesa* ir nospriedusi, ka minētajā direktīvā paredzēto personisko sarunu ar pieteikuma iesniedzēju nekādā gadījumā nedrīkst nerīkot. Iemesls ir tāds, ka šajā kontekstā būtiska nozīme ir pieteikuma iesniedzēja personiskai, mutiskai uzklaušanai. Ja saruna

⁴³ Turpretim citā izskatāmajā lietā C-217/22 rodas jautājums, kā pārsūtīšanas lēmumu ietekmē tas, ka pieprasījuma saņēmēja dalībvalsts nerīko sarunu.

⁴⁴ Skat. spriedumus, 2012. gada 22. novembris, M. (C-277/11, EU:C:2012:744, 81.–87. punkts un tajos minētā judikatūra), 2013. gada 10. septembris, G. un R. (C-383/13 PPU, EU:C:2013:533, 32. punkts un tajā minētā judikatūra), un 2014. gada 5. novembris, *Mukarubega* (C-166/13, EU:C:2014:2336, 42.–50. punkts un tajos minētā judikatūra).

nenotiek un to nav iespējams rīkot arī tiesvedības laikā, attiecīgais lēmums ir jāatceļ un lieta jānodod atpakaļ kompetentajai iestādei⁴⁵. Tas it īpaši attiecas uz gadījumiem, kad pieteikums noraidīts kā nepieņemams, jo cita dalībvalsts jau ir piešķirusi starptautisko aizsardzību (minētās direktīvas 33. panta 2. punkta a) apakšpunkts)⁴⁶.

134. Patvēruma procedūru direktīva reglamentē procedūru patvēruma pieteikumu izskatīšanai pēc būtības, savukārt Dublinas III regula attiecas tikai uz procedūru, ar kuru nosaka par šādu izskatīšanu atbildīgo dalībvalsti. Tomēr minētās direktīvas 33. panta 2. punkta a) apakšpunktā paredzētā situācija (gadījums, kad pieteikums noraidīts kā nepieņemams, jo cita dalībvalsts jau ir piešķirusi aizsardzību) ir salīdzināma ar situāciju atpakaļuzņemšanas procedūrā saskaņā ar Dublinas III regulu. Piemērojot Patvēruma procedūru direktīvas 33. panta 2. punkta a) apakšpunktu, dalībvalstij, kas vēlas uzskatīt pieteikumu par nepieņemamu, personiskā sarunā ir jāpārlicinās, ka nepastāv Hartas 4. panta noteikumu pārkāpuma risks, ja pieteikuma iesniedzējs tiktu pārsūtīts uz dalībvalsti, kas viņam piešķirusi aizsardzību⁴⁷.

135. Līdzīgi arī atpakaļuzņemšanas procedūrā saskaņā ar Dublinas III regulu personiska saruna ir paredzēta, it īpaši lai noskaidrotu, vai pieprasījuma iesniedzējai dalībvalstij ir jāatturas no personas pārsūtīšanas uz pieprasījuma saņēmēju dalībvalsti. Tas tā var būt tostarp saistībā ar risku, ka pieprasījuma saņēmējā dalībvalstī var tikt pārkāpti Hartas 4. panta noteikumi, vai saistībā ar pierādījumiem par pieteikuma iesniedzēja ģimenes locekļu, radnieku vai personu, ar ko ir jebkādas citas ģimenes attiecības, uzturēšanos pieprasījuma iesniedzējas dalībvalsts teritorijā (skat. šo secinājumu 82.–85. punktu). Patvēruma procedūru direktīvas 33. panta 2. punktā minētie gadījumi, kad dalībvalstīm nav jāizskata starptautiskās aizsardzības pieteikumi pēc būtības, saskaņā ar minētās normas 1. punktu papildina gadījumus, kad pieteikums netiek izskatīts saskaņā ar Dublinas III regulu. Turklāt abi noteikumu kopumi tika pieņemti tajā pašā dienā kā daļa no Kopējās Eiropas patvēruma sistēmas vispārējās pārstrādāšanas procesa.

136. Tāpēc arī atpakaļuzņemšanas procedūrā saskaņā ar Dublinas III regulu pieprasījuma iesniedzējai dalībvalstij pirms pārsūtīšanas lēmuma pieņemšanas ir jādod attiecīgajai personai iespēja izteikt savus apsvērumus personiskā sarunā. Tas tā ir neatkarīgi no tā, vai šī persona ir vai nav iesniegusi jaunu starptautiskās aizsardzības pieteikumu. Kā apgalvo GE, tas ir īpaši svarīgi, lai izslēgtu iespēju, ka trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks tiek atzīts par tādu, kurš dalībvalstī uzturas nelikumīgi, lai gan patiesībā viņš ir vēlējies iesniegt starptautiskās aizsardzības pieteikumu.

137. Tomēr, kā apgalvo Vācija, Dublinas III regulas 5. panta 2. punktā ir paredzēts, ka noteiktos apstākļos personisku sarunu var nerīkot. To var nedarīt, ja pieteikuma iesniedzējs ir bēglis (a) vai ja viņš jau ir sniedzis lietderīgo informāciju, lai noteiktu atbildīgo dalībvalsti (b). Pēdējā minētajā gadījumā dalībvalstij tikai jādod pieteikuma iesniedzējam iespēja pirms pārsūtīšanas lēmuma pieņemšanas sniegt visu papildu lietderīgo informāciju.

138. Ņemot vērā tikko uzsvērtu personiskas sarunas nozīmi Dublinas procedūrā, minētā tiesību norma ir jāinterpretē tādējādi, ka ir faktiski jānodrošina iespēja sniegt visu papildu lietderīgo informāciju. Ņemot vērā iepriekš minēto, kā arī visus pārējos apstākļus, katrā atsevišķajā gadījumā ir jāpārbauda, vai personiskas sarunas nerīkošana ir pamatota.

⁴⁵ Spriedums, 2020. gada 16. jūlijs (C-517/17, EU:C:2020:579, 70. un 71. punkts).

⁴⁶ Spriedums, 2020. gada 16. jūlijs, *Addis* (C-517/17, EU:C:2020:579, 74. punkts).

⁴⁷ Spriedums, 2020. gada 16. jūlijs, *Addis* (C-517/17, EU:C:2020:579, 49.–54. punkts).

b) Sekas, ko rada pienākuma rīkot personisku sarunu saskaņā ar Dublinas III regulas 5. pantu neizpilde atpakaļuzņemšanas procedūrā

1) Iespēja atsaukties uz Dublinas III regulas 5. pantu, ceļot prasību par pārsūtīšanas lēmumu atpakaļuzņemšanas procedūrā

139. Ja piekrīt viedoklim, ka Dublinas III regulas 5. pantā noteiktais pienākums rīkot personisku sarunu pastāv arī atpakaļuzņemšanas procedūrā, no 103. punktā minētās judikatūras izriet, ka uz tā neizpildi var atsaukties, ceļot prasību par pārsūtīšanas lēmumu.

2) Dublinas III regulas 5. panta noteikumu pārkāpumu ietekme uz pārsūtīšanas lēmumu

140. Kā izklāstīts 107. punktā, atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai administratīvā procesa iznākumā pieņemts lēmums var tikt atcelts tiesību uz aizstāvību – it īpaši tiesību tikt uzklausītam – pārkāpuma dēļ tikai tad, ja šā pārkāpuma neesamības gadījumā šī procesa iznākums varētu būt citāds.

141. Tomēr jau 133.–135. punktā aplūkotajā spriedumā *Addis* Tiesa ir precizējusi, ka šo judikatūru nevar attiecināt uz tiesību tikt uzklausītam gadījumu saskaņā ar Patvēruma procedūru direktīvu⁴⁸. Pat šajā gadījumā, ja administratīvajā procesā nav veikta uzklauššana, tas obligāti nenozīmē lēmuma atcelšanu un lietas nodošanu atpakaļ kompetentajai iestādei. Tomēr tiesību tikt uzklausītam pārkāpumu var novērst tikai tad, ja mutisko uzklauššanu var veikt tiesvedības laikā, ievērojot nepieciešamās procesuālās garantijas, un ja izrādās, ka, neraugoties uz šajā uzklauššanā sniegtajiem apsvērumiem, nav iespējams pieņemt citādu lēmumu pēc būtības. Savukārt, ja šādu uzklauššanu tiesvedības laikā nevar nodrošināt, lēmums ir jāatceļ un lieta jānodod atpakaļ kompetentajai iestādei⁴⁹.

142. Kā izklāstīts 134. un 135. punktā, situācija, kas bija sprieduma *Addis* pamatā, ir līdzīga situācijai šajā lietā. Tāpēc arī atpakaļuzņemšanas procedūrā saskaņā ar Dublinas III regulu pienākuma rīkot personisku sarunu neizpilde nevar būt procesuāls pārkāpums, kam ir sekas tikai tad, ja bez tā lēmums varētu būt bijis citāds. Gluži pretēji, šāds pārkāpums pārsūtīšanas lēmuma spēkā esamību neietekmē tikai tad, ja sarunu var rīkot tiesvedības laikā. Tad rodas jautājums par sekām, ja tiek norādīti jauni būtiski elementi (i). Savukārt, ja pārsūtīšanas lēmums netiek pārsūdzēts, tas var kļūt galīgs arī bez personiskas sarunas, ja attiecīgajai personai faktiski ir sniegta informācija par tiesību aizsardzības līdzekļiem (ii).

i) Iespēja novērst pārkāpumu tiesvedības laikā un sekas, ko rada jaunu būtisku elementu norādīšana

143. No iepriekš minētā izriet, ka tad, ja saskaņā ar Dublinas III regulas 5. panta 2. punktu nav bijis pamatoti nerīkot personisku sarunu (skat. šo secinājumu 137. un 138. punktu), procesuālo kļūdu, kas izpaužas kā šīs sarunas nerīkošana atpakaļuzņemšanas procedūrā, var novērst tikai tad, ja šī saruna tiek rīkota tiesvedībā par pārsūtīšanas lēmuma pārsūdzību. Ja saskaņā ar piemērojamām valsts tiesībām to var nodrošināt (kas – kā apgalvo GE – šajā lietā Itālijas tiesībās ir apšaubāmi),

⁴⁸ Spriedums, 2020. gada 16. jūlijs (C-517/17, EU:C:2020:579, 70. punkts).

⁴⁹ Spriedums, 2020. gada 16. jūlijs, *Addis* (C-517/17, EU:C:2020:579, 56.–74. punkts).

pārsūtīšanas lēmumu var apstiprināt, ja izrādās, ka, neraugoties uz izvirzītajiem argumentiem, nav iespējams pieņemt citādu lēmumu pēc būtības. Pretējā gadījumā pārsūtīšanas lēmums ir jāatceļ.

144. Attiecībā uz elementiem, kas saistīti ar ģimenes dzīvi, šajā saistībā jāatzīmē, ka Dublinas III regulas 7. panta 3. punktā ir paredzēts, ka pierādījumi par pieteikuma iesniedzēja ģimenes locekļu vai citu radnieku uzturēšanos dalībvalsts teritorijā tiek ņemti vērā ar nosacījumu, “ka [tie] tiek iesniegti, pirms cita dalībvalsts [..] ir akceptējusi pieprasījumu uzņemt vai uzņemt atpakaļ attiecīgo personu, un ka par pieteikuma iesniedzēja iepriekšējiem starptautiskās aizsardzības pieteikumiem vēl nav pieņemts pirmais lēmums pēc būtības”. Tomēr saskaņā ar minētās regulas 26. panta 1. punktu pārsūtīšanas lēmumu var pieņemt tikai pēc tam, kad pieprasījuma saņēmēja valsts ir piekritusi uzņemšanai vai atpakaļuzņemšanai, un tāpēc šā lēmuma pārskatīšana tiesā neizbēgami notiek pēc šīs piekrišanas saņemšanas⁵⁰.

145. Taču, ņemot vērā nozīmi, kāda ir tiesībām uz ģimenes dzīves aizsardzību, kam ir paredzēts regulas 7. panta 3. punkts (skat. šo secinājumu 88. un 89. punktu), ir jāpieņem, ka pierādījumi par pieteikuma iesniedzēja ģimenes locekļu uzturēšanos dalībvalsts teritorijā ir jāņem vērā pat tad, ja tie tiek iesniegti laikā, kad pārsūtīšanas lēmums tiek pārskatīts tiesā, un ja to novēlota iesniegšana ir notikusi pieprasījuma iesniedzējas dalībvalsts vainas dēļ. Tas tādēļ, ka pieprasījuma saņēmējas dalībvalsts piekrišana pieprasījumam uzņemt vai uzņemt atpakaļ neliedz pieteikuma iesniedzējam, pārsūdzot pārsūtīšanas lēmumu, apgalvot, ka ir nepareizi piemērots Dublinas III regulas III nodaļā noteiktais atbildības kritērijs⁵¹. Tāpat ir jābūt iespējai šādā pārsūdzībā vai jebkurā citā pārsūdzībā atsaukties uz apstākļiem, kas radušies pēc pārsūtīšanas lēmuma pieņemšanas⁵².

146. Ja, pamatojoties uz elementiem, kas atklājas personiskā sarunā ar attiecīgo personu tiesvedības laikā, izrādās, ka pārsūtīšanas lēmums ir jāatceļ, galvenokārt iespējami divi scenāriji: vai nu pieteikuma iesniedzējs paliek pieprasījuma iesniedzējā dalībvalstī, ja izrādās, ka tā ir atbildīga, vai atbildīga ir trešā dalībvalsts, piemēram, tāpēc, ka tajā uzturas pieteikuma iesniedzēja ģimenes locekļi. Šādā situācijā rastos jautājums, vai šajā dalībvalstī varētu atjaunot regulas 21. pantā, 23. pantā vai 24. pantā noteiktos termiņus uzņemšanas vai atpakaļuzņemšanas pieprasījuma iesniegšanai.

147. Šie termiņi ir paredzēti, lai nodrošinātu patvēruma pieteikumu ātru izskatīšanu. Šis mērķis attaisno to, ka attiecīgā gadījumā šādus pieteikumus var izskatīt cita dalībvalsts, nevis tā, kas noteikta kā atbildīgā saskaņā ar Dublinas III regulas III nodaļā minētajiem kritērijiem⁵³. Tāpēc principā, kad attiecīgie termiņi ir pagājuši, atpakaļuzņemšanas pieprasījumu vairs nevar likumīgi iesniegt un atbildība pāriet dalībvalstij, kurā iesniegts jauns starptautiskās aizsardzības pieteikums⁵⁴.

⁵⁰ Skat. spriedumu, 2017. gada 26. jūlijs, A. S. (C-490/16, EU:C:2017:585, 33. punkts).

⁵¹ Skat. spriedumus, 2016. gada 7. jūnijs, *Ghezelbash* (C-63/15, EU:C:2016:409, 61. punkts), un 2017. gada 26. jūlijs, A. S. (C-490/16, EU:C:2017:585, 27.–35. punkts).

⁵² Skat. spriedumus, 2021. gada 15. aprīlis, *État belge* (Apstākļi pēc pārsūtīšanas lēmuma pieņemšanas) (C-194/19, EU:C:2021:270, 36. un 49. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra), un 2023. gada 12. janvāris, B. un F. (Pārsūtīšanas termiņš – Vairāki pieteikumi) (no C-323/21 līdz C-325/21, EU:C:2023:4, 92.–95. punkts).

⁵³ Skat. spriedumus, 2017. gada 25. oktobris, *Shiri* (C-201/16, EU:C:2017:805, 31. punkts), 2018. gada 13. novembris, X un X (C-47/17 un C-48/17, EU:C:2018:900, 69. un 70. punkts), un 2023. gada 12. janvāris, B. un F. (Pārsūtīšanas termiņš – Vairāki pieteikumi) (no C-323/21 līdz C-325/21, EU:C:2023:4, 55. punkts).

⁵⁴ Par Dublinas III regulas 23. pantu skat. spriedumu, 2018. gada 5. jūlijs, X (C-213/17, EU:C:2018:538, 34. un 35. punkts); par 24. pantu – spriedumu, 2018. gada 25. janvāris, *Hasan* (C-360/16, EU:C:2018:35, 77. punkts; par situāciju, kad otrajā dalībvalstī netiek iesniegts jauns pieteikums, skat. 86. un nākamās punktus).

148. Tomēr ir jāparedz izņēmums no šā principa, ja trešās dalībvalsts atbildība ir pamatota ar pieteikuma iesniedzēja ģimenes locekļu klātbūtni tās teritorijā. Tas tādēļ, kā izklāstīts 88. un 89. punktā, ka iespēja norādīt elementus par ģimenes locekļu uzturēšanos pat vēlākā stadijā ir paredzēta pieteikuma iesniedzēju ģimenes dzīves aizsardzībai. Tās mērķis ir nepieļaut viņu pieteikumu izskatīšanu citā dalībvalstī, nevis tajā, kurā uzturas viņu ģimenes locekļi. Tas jāpiemēro arī gadījumā, ja par attiecīgo elementu novēlotu norādīšanu atbildība ir jāuzņemas pieprasījuma iesniedzējai dalībvalstij, kura nav savlaicīgi uzklusījusi pieteikuma iesniedzēju⁵⁵.

ii) Pārsūtīšanas lēmuma spēkā esamība nepārsūdzēšanas gadījumā

149. Ja pārsūtīšanas lēmums netiek pārsūdzēts, tad pienākuma rīkot personisku sarunu, kā arī pienākuma sniegt informāciju (šo secinājumu 112. punkts) neizpilde nevar būt par iemeslu tam, ka pārsūtīšanas lēmums *ipso iure* zaudē spēku. Jāatzīst, ka pienākuma rīkot personisku sarunu neizpilde ir nopietns procesuāls pārkāpums. Tomēr, ja attiecīgā persona neiesniedz pārsūdzību, lai gan ir faktiski sniegta informācija par tiesību aizsardzības līdzekļiem, ievērojot attiecīgās prasības un it īpaši nodrošinot, ka persona saprot Dublinas sistēmu (šo secinājumu 112. punkts), spēkā esamība šķiet pamatota. Tas tā ir, it īpaši ņemot vērā regulas 26. panta 2. punkta otro daļu, kurā dalībvalstīm ir noteikts pienākums nodrošināt, ka attiecīgai personai kopā ar pārsūtīšanas lēmumu tiek paziņota informācija par personām vai vienībām, kas var tai sniegt juridiskas konsultācijas, ja vien šāda informācija jau nav paziņota.

c) Starpsecinājumi

150. No iepriekš minētā izriet, ka Dublinas III regulas 5. pants kopsakarā ar Savienības tiesību principu par tiesību uz aizstāvību ievērošanu ir jāinterpretē tādējādi, ka tajā paredzētā personiskā saruna ir jāriko gan situācijās, uz kurām attiecas šīs regulas 20. panta 1. punkts un 18. panta 1. punkta a) apakšpunkts, gan situācijās, uz kurām attiecas šīs regulas 20. panta 5. punkts un 18. panta 1. punkta b)–d) apakšpunkts. Tas tā ir neatkarīgi no tā, vai pieprasījuma iesniedzējā dalībvalstī ir iesniegts starptautiskās aizsardzības pieteikums. Uz 5. panta pārkāpumiem var atsaukties, ceļot prasību par pārsūtīšanas lēmumu saskaņā ar 26. pantu. Šādu pārkāpumu dēļ pārsūtīšanas lēmums ir jāatceļ, ja – ievērojot nepieciešamās procesuālās garantijas – personisku sarunu nevar rīkot laikā, kad minētais lēmums tiek pārskatīts tiesā saskaņā ar 27. pantu, un izrādās, ka – neraugoties uz šajā tiesvedībā izvirzītajiem argumentiem – nav iespējams pieņemt citādu lēmumu pēc būtības. Savukārt, ja pārsūtīšanas lēmums netiek pārsūdzēts, tas var kļūt galīgs arī bez personiskās sarunas, ja faktiski ir tikusi sniegta informācija par tiesību aizsardzības līdzekļiem.

B. Par netiešo izraidīšanu

151. Ar jautājumiem lietās C-254/21, C-297/21 un ar trešo jautājumu lietā C-315/21 iesniedzējtiesas vēlas noskaidrot, vai, pārskatot pārsūtīšanas lēmumu, kas pieņemts atpakaļuzņemšanas procedūrā, tām ir jāpārbauda risks, ka pieprasījuma saņēmēja dalībvalsts var pārkāpt neizraidīšanas principu (proti, “netiešas izraidīšanas” risks). Pamattiesvedībās šajās lietās attiecīgo personu starptautiskās aizsardzības pieteikumus attiecīgās pieprasījuma saņēmējas dalībvalstis (Zviedrija un Vācija) jau ir izskatījušas pēc būtības un noraidījušas. Tāpēc

⁵⁵ Par situāciju, kad sākas jauns termiņš atpakaļuzņemšanas pieprasījuma iesniegšanai, jo pa šo laiku atbildība ir pārgājusi uz trešo dalībvalsti, un tas nav noticis pieprasījuma iesniedzējas dalībvalsts vainas dēļ, skat. spriedumu, 2023. gada 12. janvāris, B. un F. (Pārsūtīšanas termiņš – Vairāki pieteikumi) (no C-323/21 līdz C-325/21, EU:C:2023:4, 85. punkts).

iesniedzējtiesas jautā, vai tās drīkst pārbaudīt vai tām ir jāpārbauda, vai attiecīgajām personām pieprasījuma saņēmējās dalībvalstīs draud izraidīšana uz to izcelsmes valstīm, kur tām savukārt draudētu nāve vai necilvēcīga attieksme.

152. Dažādos jautājumus, ko šajā saistībā uzdeva iesniedzējtiesas, var apkopot šādi: vai Dublinas III regulas 3. panta 1. un 2. punkts, 17. panta 1. punkts un 27. pants kopsakarā ar Hartas 4., 19. un 47. pantu ir jāinterpretē tādējādi, ka

- pieprasījuma iesniedzējas dalībvalsts tiesa, pārskatot pārsūtīšanas lēmumu, kas pieņemts atpakaļuzņemšanas procedūrā, var pārbaudīt vai tai ir jāpārbauda risks, ka pieprasījuma saņēmēja dalībvalsts var pārkāpt neizraidīšanas principu, pat tad, ja šajā pieprasījuma saņēmējā dalībvalstī nav sistēmisku problēmu Dublinas III regulas 3. panta 2. punkta izpratnē⁵⁶;
- pieprasījuma iesniedzējas dalībvalsts attiecīgā tiesa var konstatēt vai tai jākonstatē šīs dalībvalsts atbildība, ja tā uzskata, ka pieprasījuma saņēmējā dalībvalstī pastāv neizraidīšanas principa pārkāpuma risks⁵⁷;
- pieprasījuma iesniedzējas dalībvalsts attiecīgajai tiesai ir jāuzskata, ka pastāv netiešas izraidīšanas uz trešo valsti risks, ja tā “iekšējās aizsardzības” jēdzienu Kvalifikācijas direktīvas 8. panta izpratnē vērtē atšķirīgi no pieprasījuma saņēmējās dalībvalsts⁵⁸;
- “sistēmiskas problēmas patvēruma procedūrā” Dublinas III regulas 3. panta 2. punkta izpratnē ietver arī iespējamās sekas, kas izriet no pieprasījuma saņēmējās dalībvalsts kompetentās tiesas lēmuma par starptautiskās aizsardzības pieteikuma noraidīšanu, ja pieprasījuma iesniedzējas dalībvalsts kompetentā tiesa uzskata, ka konkrētajā gadījumā pastāv risks, ka pēc pieteikuma iesniedzēja repatriācijas uz viņa izcelsmes valsti viņš piedzīvos necilvēcīgu un pazemojošu attieksmi, ņemot vērā arī pieņēmumu par vispārēja bruņota konflikta esamību Kvalifikācijas direktīvas 15. panta c) punkta izpratnē⁵⁹.

153. Turklāt lietā C-254/21 Tiesa jautā, kādi kritēriji tai būtu jāpiemēro, ja tādi vispār ir, lai novērtētu risku, ka pieprasījuma saņēmēja dalībvalsts veiks izraidīšanu pēc tam, kad tā jau ir izslēgusi šā riska pastāvēšanu⁶⁰.

1. Par prezumpciju, ka visas dalībvalstis ievēro pamattiesības, un tās atspēkošanas nosacījumus

154. Saskaņā ar Dublinas III regulas 3. panta 1. punktu dalībvalsts, kas atbilstoši šīs regulas III nodaļā paredzētajiem kritērijiem ir noteikta par atbildīgo dalībvalsti, izskata starptautiskās aizsardzības pieteikumu, kuru kādā no dalībvalstīm ir iesniedzis trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks. Proti, kā apgalvo Vācija, Dublinas sistēmas princips ir tāds, ka starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšana Eiropas Savienībā ir jāveic tikai vienai dalībvalstij. Tas it īpaši ir paredzēts, lai racionalizētu un paātrinātu patvēruma procedūru un novērstu sekundāro kustību.

⁵⁶ Pirmais un trešais jautājums lietā C-254/21, kā arī pirmais un otrais jautājums lietā C-297/21.

⁵⁷ Ceturtā jautājuma a) daļa lietā C-254/21, kā arī pirmais un otrais jautājums lietā C-297/21.

⁵⁸ Otrais jautājums lietā C-254/21.

⁵⁹ Trešais jautājums lietā C-315/21.

⁶⁰ Ceturtā jautājuma b) daļa lietā C-254/21.

155. Šīs sistēmas pamatā ir savstarpējas uzticēšanās princips. Tas prasa, lai katra dalībvalsts uzskatītu, izņemot ārkārtas apstākļus, ka visas pārējās dalībvalstis ievēro Savienības tiesības, it īpaši tajās atzītās pamattiesības. Attiecīgi Kopējās Eiropas patvēruma sistēmas un it īpaši Dublinas III regulas kontekstā ir jāpastāv prezumpcijai, ka ikvienā dalībvalstī paredzētā attieksme pret šādas aizsardzības pieteikumu iesniedzējiem ir atbilstoša Hartas, Ženēvas Konvencijas par bēgļa statusu un ECPAK prasībām⁶¹. Attiecīgi no Dublinas III regulas 3. apsvēruma izriet, ka visas dalībvalstis, kas ievēro neizraidīšanas principu, ir uzskatāmas par drošām valstīm trešo valstu valstspiederīgajiem.

156. Tāpēc Dublinas sistēmā dalībvalstīm saskaņā ar Savienības tiesībām principā ir pienākums pieņemt, ka pārējās dalībvalstis ievēro pamattiesības. Līdz ar to tām nav iespējas ne kādai citai dalībvalstij pieprasīt ievērot pamattiesību aizsardzības līmeni, kas ir augstāks par Savienības tiesībās nodrošināto līmeni, ne arī – izņemot ārkārtas gadījumus – pārbaudīt, vai šī cita dalībvalsts konkrētā gadījumā patiešām ir ievērojusi Savienībā garantētās pamattiesības⁶².

157. Šī prezumpcija, ka citas dalībvalstis ievēro pamattiesības, nav neatspēkojama. Tas tādēļ, kā ir norādījusi Tiesa, ka nevar izslēgt, ka patvēruma sistēma dalībvalstī praksē var saskarties ar lielām operacionālām grūtībām, un tādējādi pastāv risks, ka pieteikuma iesniedzēja pārsūtīšanas uz šo dalībvalsti gadījumā tiks pārkāptas viņa pamattiesības⁶³. Tāpēc Dublinas III regulas 3. panta 2. punktā, kurā ir kodificēta šī judikatūra, ir paredzēts, ka pieteikuma iesniedzēju nedrīkst pārsūtīt uz dalībvalsti, ja ir pamatots iemesls uzskatīt, ka pastāv sistēmiskas problēmas patvēruma procedūrā un pieteikuma iesniedzēju uzņemšanas apstākļos minētajā dalībvalstī un tāpēc pastāv necilvēcīgas un pazemojošas attieksmes risks Hartas 4. panta izpratnē⁶⁴.

158. Tiesa šo noteikumu vēlāk vēl papildināja: kad tiesai, kas izskata pieteikumu par pārsūtīšanas lēmumu, ir zināmi elementi, kurus attiecīgā persona ir norādījusi, lai pierādītu Hartas 4. panta pārkāpuma riska esamību, šai tiesai ir jāizvērtē, vai pārsūtīšanas brīdī, patvēruma procedūras laikā vai pēc tās pabeigšanas šī persona varētu tikt pakļauta nopietnam necilvēcīgas vai pazemojošas attieksmes riskam tā iemesla dēļ, ka atbildīgajā dalībvalstī pastāv problēmas, kas var būt sistēmiskas vai vispārējas vai skart atsevišķas personu grupas⁶⁵.

159. Tāpēc saskaņā ar Hartas 4. pantā paredzēto aizliegumu dalībvalstīm ir pienākums Dublinas sistēmā nepārsūtīt personas uz dalībvalsti, ja tās nevar nezināt, ka tajā pastāv šādas problēmas. Drīzāk patvēruma meklētāja pārsūtīšanu atbilstoši Dublinas III regulai drīkst veikt tikai apstākļos, kad var tikt izslēgts, ka šī pārsūtīšana viņam izraisīs faktisku risku piedzīvot necilvēcīgu vai pazemojošu attieksmi minētās normas izpratnē⁶⁶.

160. Tomēr, tā kā šāds savstarpējās uzticēšanās pārkāpums ir izņēmuma gadījums, tas ir attaisnojams tikai tad, ja ir pierādījumi, ka pieprasījuma saņēmējā dalībvalstī pastāvošās problēmas sasniedz īpaši augstu smaguma pakāpi⁶⁷. Galvenokārt tām ir jābūt vispārēja,

⁶¹ Spriedumi, 2011. gada 21. decembris, NS (C-411/10 un C-493/10, EU:C:2011:865, 78.–80. punkts), un 2019. gada 19. marts, *Jawo* (C-163/17, EU:C:2019:218, 82. punkts).

⁶² Šajā ziņā skat. attiecīgi Atzinumu 2/13 (Savienības pievienošanās ECPAK), 2014. gada 18. decembris (EU:C:2014:2454, 192. punkts), un spriedumu, 2022. gada 22. februāris, *Openbaar Ministerie* (Izsniegšanas dalībvalsts tiesību aktos noteikta tiesa) (C-562/21 PPU, EU:C:2022:100, 41. punkts).

⁶³ Spriedumi, 2011. gada 21. decembris, NS (C-411/10 un C-493/10, EU:C:2011:865, 81. punkts), un 2019. gada 19. marts, *Jawo* (C-163/17, EU:C:2019:218, 83. punkts).

⁶⁴ Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2019. gada 19. marts, *Jawo* (C-163/17, EU:C:2019:218, 86. punkts).

⁶⁵ Spriedums, 2019. gada 19. marts, *Jawo* (C-163/17, EU:C:2019:218, 87.–90. punkts).

⁶⁶ Spriedums, 2017. gada 16. februāris, C. K. u.c. (C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, 60. un 65. punkts).

⁶⁷ Spriedums, 2019. gada 19. marts, *Jawo* (C-163/17, EU:C:2019:218, 91. punkts).

sistēmiska rakstura problēmām. Tām ir jāattiecas nevis uz veidu, kā valsts pārvaldes iestāde ir risinājusi atsevišķus gadījumus, bet gan uz vispārējiem, sistēmiskiem trūkumiem. Tomēr jebkurš atbildīgās dalībvalsts pieļauts pamattiesību pārkāpums atsevišķā gadījumā nevar ietekmēt pārējo dalībvalstu pienākumus ievērot Dublinas III regulas normas⁶⁸.

161. Pirmkārt, ar Dublinas sistēmas mērķiem un darbību nebūtu saderīgi, ja katrs piemērojamo tiesību normu – it īpaši Kvalifikācijas direktīvas normu – pārkāpums būtu šķērslis patvēruma meklētāja pārsūtīšanai uz atbildīgo dalībvalsti. Tas ne tikai apdraudētu pienākumus, kas Dublinas III regulā paredzēti saistībā ar atbildīgās dalībvalsts noteikšanu, bet arī apturētu visu Dublinas sistēmu. Vēl vairāk, atbilstoši Tiesas formulējumam “tas faktiski izriet no Savienības, kā arī brīvības, drošības un tiesiskuma telpas izveides un it īpaši no kopējās Eiropas patvēruma sistēmas – kas ir izveidota, pamatojoties uz savstarpēju uzticību un pieņēmumu, ka citas dalībvalstis ievēros Savienības tiesības un it īpaši pamattiesības, – jēgas”⁶⁹.

162. Otrkārt un galvenokārt, ja pieprasījuma saņēmējā dalībvalstī nav sistēmisku trūkumu, nav arī nepieciešams, lai (iespējama) attiecīgo patvēruma noteikumu nepareiza piemērošana izraisītu pieteikuma iesniedzēja pārsūtīšanas uz pieprasījuma saņēmēju dalībvalsti apturēšanu. Tas tādēļ, ka – ja nav sistēmisku trūkumu, it īpaši tiesu sistēmā – ir jāpieņem, ka pieprasījuma saņēmējā dalībvalstī jebkuru lēmumu par starptautiskās aizsardzības atteikumu var pārskatīt tiesā, ievērojot attiecīgās personas pamattiesības. Turklāt attiecībā uz lēmumiem saskaņā ar Dublinas III regulas 18. panta 1. punkta d) apakšpunktu, kā šajā lietā, tas ir skaidri paredzēts šīs regulas 18. panta 2. punkta trešajā daļā.

163. Turklāt, kā apgalvo Francija, pieprasījuma iesniedzēja dalībvalsts tiesa pat nevarētu galīgi pārbaudīt risku, ka pieprasījuma saņēmēja dalībvalsts var pārkāpt neizraidīšanas principu, pamatojoties tikai uz to, ka šī dalībvalsts ir noraidījusi starptautiskās aizsardzības pieteikumu. Proti, no šādas noraidīšanas vēl obligāti neizriet, ka pieteikuma iesniedzējs tiks nosūtīts atpakaļ uz izcelsmes valsti⁷⁰. Drīzāk pieprasījuma saņēmējai dalībvalstij vispirms ir jāpieņem atgriešanas lēmums saskaņā ar Atgriešanas direktīvas 2008/115/EK⁷¹ 6. pantu. Savukārt, lai to pārsūdzētu, ir jābūt nodrošinātam efektīvam tiesību aizsardzības līdzeklim saskaņā ar minētās direktīvas 13. pantu. Šādam tiesību aizsardzības līdzeklim ir jābūt ar apturošu iedarbību, ja ir pamatoti iemesli domāt, ka izraidīšanas gadījumā pastāv reāls risks, ka attiecīgā persona piedzīvos attieksmi, kas nav saderīga ar Hartas 4. pantu⁷². Tomēr lietā C-297/21 iesniedzējtiesa norāda, ka pieprasījuma saņēmējā dalībvalstī jau bija pieņemts galīgs lēmums par pieteikuma iesniedzēja atgriešanu.

164. Attiecībā uz materiālo patvēruma tiesību, kā arī patvēruma procedūras piemērošanu Dublinas sistēmas darbības pamatā – kā jau paskaidrots 87. punktā – ir tas, ka tiesiskais regulējums šajā jomā lielā mērā ir Savienības līmenī saskaņots, it īpaši ar Kvalifikācijas direktīvu, kā arī Patvēruma procedūru direktīvu. Tāpēc, protams, principā ir jāpieņem, ka patvēruma meklētāja iesniegtais pieteikums pamatā tiks izskatīts saskaņā ar to pašu tiesisko regulējumu

⁶⁸ Spriedums, 2011. gada 21. decembris, NS (C-411/10 un C-493/10, EU:C:2011:865, 82. punkts).

⁶⁹ Skat. spriedumu, 2011. gada 21. decembris, NS (C-411/10 un C-493/10, EU:C:2011:865, 83.–85. punkts).

⁷⁰ Skat. spriedumus, 2015. gada 17. decembris, *Tall* (C-239/14, EU:C:2015:824, 56. punkts), un 2018. gada 19. jūnijs, *Gnandi* (C-181/16, EU:C:2018:465, 55. punkts).

⁷¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2008/115/EK (2008. gada 16. decembris) par kopīgiem standartiem un procedūrām dalībvalstīs attiecībā uz to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanu, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi (OV 2008, L 348, 98. lpp.).

⁷² Spriedumi, 2014. gada 18. decembris, *Centre public d'action sociale d'Ottignies-Louvain-La-Neuve* (C-562/13, EU:C:2014:2453, 52. un 53. punkts), 2015. gada 17. decembris, *Tall* (C-239/14, EU:C:2015:824, 54., 57. un 58. punkts), 2018. gada 19. jūnijs, *Gnandi* (C-181/16, EU:C:2018:465, 54. un 56. punkts), un 2018. gada 26. septembris, *Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie* (Apelācijas sūdzības apturošā iedarbība) (C-180/17, EU:C:2018:775, 28. un 29. punkts).

neatkarīgi no tā, kura dalībvalsts būs atbildīga par tā izskatīšanu⁷³. Tomēr atsevišķos gadījumos viedokļu atšķirības ir neizbēgamas, jo ir dabiski, ka tiesību aktu piemērošana atsevišķos gadījumos ne vienmēr skaidri un nepārprotami izraisa vienādu rezultātu.

165. Turklāt patvēruma noteikumu saskaņošana Savienības līmenī neliedz dalībvalstīm noteiktu rīcības brīvību. Piemēram, kā apgalvo Francija, Kvalifikācijas direktīvas 8. pantā, uz kuru atsaucas iesniedzējtiesa lietā C-254/21, ir paredzēts, ka dalībvalstis *var* noteikt, ka pieteikuma iesniedzējam nav vajadzīga starptautiskā aizsardzība, ja viņam daļā no izcelsmes valsts teritorijas ir pieejama aizsardzība pret vajāšanu. Un otrādi – saskaņā ar Kvalifikācijas direktīvas 14. apsvērumu un 3. pantu dalībvalstis var ieviest vai saglabāt labvēlīgākus standartus, lai noteiktu, kas kvalificējams kā bēglis vai persona, kura tiesīga saņemt alternatīvo aizsardzību, un noteiktu starptautiskās aizsardzības saturu, ciktāl šādi standarti ir saderīgi ar šo direktīvu.

166. Tāpēc, ņemot vērā dalībvalstu savstarpējo uzticēšanos, – ja pieprasījuma saņēmējā dalībvalstī nav sistēmisku trūkumu – pieprasījuma iesniedzējas un pieprasījuma saņēmējas dalībvalsts iestāžu un tiesu atšķirīgi viedokļi par starptautiskās aizsardzības materiālo nosacījumu interpretāciju nav uzskatāmi par sistēmiskām problēmām. Tās arī nevar izraisīt to, ka atbildība izskatīt pieteikumu pēc būtības pāriet uz pieprasījuma iesniedzēju dalībvalsti.

167. Ciktāl šādi atšķirīgi viedokļi ir par Savienības tiesību normu interpretāciju, saskaņā ar Dublinas III regulu atbildīgās dalībvalsts tiesām ir jāvērtē Tiesā saskaņā ar LESD 267. pantu. Ja kāda dalībvalsts uzskata, ka cita dalībvalsts nepareizi piemēro šo regulu un pretēji LESD 267. panta trešajai daļai neuzdod prejudiciālus jautājumus Tiesai, tā var ierosināt pienākumu neizpildes procedūru saskaņā ar LESD 259. pantu. Turpretim tās dalībvalsts tiesām, kura nav atbildīgā dalībvalsts, nav pašām jārikojas atbildīgās dalībvalsts vietā un jāveic (šķietami) nepieciešamie labojumi tās veiktajā kāda standarta interpretācijā.

168. No visa iepriekš minētā izriet, ka, ja nav sistēmisku trūkumu, it īpaši pieprasījuma saņēmējas dalībvalsts tiesu sistēmā, pieprasījuma iesniedzējas dalībvalsts tiesas, pārskatot pārsūtīšanas lēmumu saskaņā ar Dublinas III regulas 27. pantu, nedrīkst pārbaudīt, vai šajā dalībvalstī pastāv neizraidišanas principa pārkāpuma risks. Tas tādēļ, ka tas nozīmētu starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu pēc būtības, kas it īpaši nav paredzēta pārsūtīšanas lēmuma pārskatīšanā tiesā saskaņā ar Dublinas III regulas 27. pantu.

169. Spriedums C. K. u.c.⁷⁴, ko šajā lietā ir apsprieduši dažādi lietas dalībnieki, nav pretrunā šim secinājumam. Minētajā spriedumā Tiesa norādīja, ka patvēruma meklētāja pārsūtīšana var nebūt pieļaujama arī tad, ja pieprasījuma saņēmējā dalībvalstī nav sistēmisku problēmu. Tomēr tas attiecās uz situāciju, kad attiecīgās personas veselības stāvokļa dēļ pārsūtīšana uz pieprasījuma saņēmēju dalībvalsti pati par sevi – tāpat neatkarīgi no apstākļiem šajā dalībvalstī – potenciāli varēja būt uzskatāma par attieksmi, kas nav saderīga ar Hartas 4. pantu. Līdz ar to Tiesa precizēja, ka šādā gadījumā, pat ja pārsūtīšana nenotiek, pilnībā tiek ievērots savstarpējās uzticēšanās princips. Tas tādēļ, ka šādā gadījumā šī nepārsūtīšana neietekmē prezumpciju par pamattiesību ievērošanu visās dalībvalstīs⁷⁵.

⁷³ Skat. spriedumu, 2013. gada 10. decembris, *Abdullahi* (C-394/12, EU:C:2013:813, 54. un 55. punkts).

⁷⁴ Spriedums, 2017. gada 16. februāris (C-578/16 PPU, EU:C:2017:127).

⁷⁵ Spriedums, 2017. gada 16. februāris, C. K. u.c. (C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, 65., 66., 73. un 91.–96. punkts); šajā ziņā skat. *mutatis mutandis* arī spriedumu, 2023. gada 18. aprīlis, *Presidente del Consiglio dei Ministri* u.c. (Uz slimību balstīts atteikuma pamats) (C-699/21, EU:C:2023:295, 39. un 42. punkts)

170. Tomēr izskatāmās lietas – neskarot iesniedzējtiesu veicamo pārbaudi – tieši neatbilst šādam gadījumam. Tādējādi atturoties no pārsūtīšanas šaubu dēļ par pārsūtīšanas lēmumu likumību, kas nav pamatotas ar sistēmiskiem trūkumiem pieprasījuma saņēmējā dalībvalstī, savstarpējās uzticēšanās principam tiktu pilnīgi atņemta jēga.

171. Tādējādi šajā lietā pieprasījuma iesniedzēju dalībvalstu tiesām 156. punktā minētās judikatūras izpratnē ir pienākums pieņemt, ka pieprasījuma saņēmējas dalībvalstis ievēro pamattiesības. Tāpēc tās nedrīkst pārbaudīt, vai šīs citas dalībvalstis tiešām ir ievērojušas Savienības garantētās pamattiesības.

2. Par Dublinas III regulas 17. panta 1. punktā ietverto diskrecionāro klauzulu

172. Kā tikko norādīts, atbilstoši Dublinas III regulas 3. panta 1. punktam starptautiskās aizsardzības pieteikumu izskata viena dalībvalsts, kas saskaņā ar III nodaļā izklāstītajiem kritērijiem ir noteikta par atbildīgo. Atkāpjoties no minētās normas, šīs regulas 17. panta 1. punktā ir paredzēts, ka katra dalībvalsts var nolemt izskatīt starptautiskās aizsardzības pieteikumu, ko tai iesniedzis trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks, pat ja saskaņā ar šiem kritērijiem šāda izskatīšana nav attiecīgās dalībvalsts pienākums.

173. Papildus jautājumiem par Dublinas III regulas 3. panta 2. punktu iesniedzējtiesas lietās C-254/21 un C-297/21 vēlas zināt, vai pieprasījuma iesniedzējai dalībvalstij ir jāpiemēro 17. panta 1. punktā paredzētā diskrecionārā klauzula, ja pieprasījuma saņēmējā dalībvalstī pastāv neizraidīšanas principa pārkāpuma risks. Turklāt tās jautā, vai šādā gadījumā tās var noteikt pienākumu pieprasījuma iesniedzējas dalībvalsts iestādēm piemērot šo klauzulu.

174. Kā tikko paskaidrots, gadījumā, ja pieprasījuma saņēmējā dalībvalstī nav sistēmisku trūkumu, ne pieprasījuma iesniedzējas dalībvalsts iestādes, ne tiesas nedrīkst pārbaudīt, vai pastāv risks, ka pieprasījuma saņēmēja dalībvalsts var pārkāpt neizraidīšanas principu. Līdz ar to pieprasījuma iesniedzējas dalībvalsts tiesa arī nevar noteikt šīs dalībvalsts iestādēm pienākumu šādā gadījumā piemērot Dublinas III regulas 17. panta 1. punktā paredzēto diskrecionāro klauzulu.

175. Tāpēc tikai papildinot vēlos norādīt, ka Tiesa jau ir precizējusi, ka šīs klauzulas piemērošana dalībvalstīm nav obligāta un tai nav paredzēti nekādi īpaši nosacījumi⁷⁶. Šīs iespējas mērķis drīzāk ir saglabāt dalībvalstu prerogativas, īstenojot tiesības piešķirt starptautisko aizsardzību. Tā ļauj katrai dalībvalstij, ņemot vērā politiskus, humānus vai praktiskus apsvērumus, nolemt piekrist izskatīt starptautiskās aizsardzības pieteikumu, vienlaikus piešķirot dalībvalstīm plašu rīcības brīvību⁷⁷. Tāpēc saskaņā ar Savienības tiesībām dalībvalstīm nekad nav pienākuma piemērot šo klauzulu, pat ne tādu humānu apsvērumu dēļ kā pieteikuma iesniedzēja veselības stāvoklis vai bērna intereses⁷⁸.

176. Tas ir pamatots ar to, ka Dublinas sistēmas pamatā – kā paskaidrots iepriekš – ir pieņēmums, ka visas dalībvalstis ievēro pamattiesības. Tāpēc ir uzskatāms, ka visas dalībvalstis pietiekami ņem vērā humānus apsvērumus. Kā paskaidrots, šo uzticēšanos var mazināt tikai tas, ja tieši par to liek

⁷⁶ Skat. spriedumus, 2013. gada 30. maijs, *Halaf* (C-528/11, EU:C:2013:342, 36. punkts), un 2019. gada 23. janvāris, M.A. u.c. (C-661/17, EU:C:2019:53, 58. punkts).

⁷⁷ Skat. spriedumus, 2013. gada 30. maijs, *Halaf* (C-528/11, EU:C:2013:342, 37. punkts), 2013. gada 10. decembris, *Abdullahi* (C-394/12, EU:C:2013:813, 57. punkts), 2018. gada 4. oktobris, *Fathi* (C-56/17, EU:C:2018:803, 53. punkts), un 2019. gada 23. janvāris, M.A. u.c. (C-661/17, EU:C:2019:53, 58.–60. punkts).

⁷⁸ Skat. spriedumus, 2017. gada 16. februāris, C. K. u.c. (C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, 88. un 97. punkts), un 2019. gada 23. janvāris, M.A. u.c. (C-661/17, EU:C:2019:53, 71. punkts).

šaubīties sistēmiski trūkumi. Tomēr šajā gadījumā pieprasījuma iesniedzējas dalībvalsts atbildību pamato Dublīnas III regulas 3. panta 2. punkts, tāpēc uz 17. panta 1. punktu nav nepieciešams atsaukties.

177. Tiesa gan ir atzinusi, ka dalībvalsts atteikumu piemērot Dublīnas III regulas 17. panta 1. punktu attiecīgā gadījumā var apstrīdēt, pārsūdzot pārsūtīšanas lēmumu⁷⁹. Tomēr, ņemot vērā dalībvalstīm piešķirto plašo rīcības brīvību šajā piemērošanā, Savienības tiesībās ir paredzēta vienīgi pārskatīšana tiesā, kurā tiek pārbaudītas tikai acīmredzamas kļūdas vērtējumā. Šādas acīmredzamas kļūdas vērtējumā savukārt var būt pieļautas tikai tad, ja pieprasījuma iesniedzēja dalībvalsts nav atzinusi savu atbildību par starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, lai gan pieprasījuma saņēmējā dalībvalstī pastāv sistēmiski trūkumi, un tāpēc ir izpildītas faktiskās prasības šīs regulas 3. panta 2. punkta piemērošanai.

178. Tas neietekmē valstu tiesu iespēju noteikt dalībvalstīm pienākumu piešķirt valsts aizsardzību, pamatojoties uz labvēlīgākiem valsts tiesību noteikumiem, ja vien tas ir paredzēts valsts tiesībās un ir saderīgi ar Kvalifikācijas direktīvas normām⁸⁰.

3. Starpsecinājumi

179. No iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka Dublīnas III regulas 3. panta 1. un 2. punkts, 17. panta 1. punkts un 27. pants kopsakarā ar Hartas 4., 19. un 47. pantu ir jāinterpretē tādējādi, ka pieprasījuma iesniedzējas dalībvalsts tiesa, kura izskata prasību par pārsūtīšanas lēmumu, nedrīkst pārbaudīt, vai pastāv risks, ka pieprasījuma saņēmēja dalībvalsts var pārkāpt neizraidīšanas principu, ja šajā dalībvalstī nav sistēmisku trūkumu, kas pamato šaubas par tādu pasākumu pārskatīšanas tiesā efektivitāti, kuri padara iespējamu noraidīto patvēruma meklētāju izraidīšanu. Pieprasījuma iesniedzējas un pieprasījuma saņēmējas dalībvalsts iestāžu un tiesu atšķirīgi viedokļi par starptautiskās aizsardzības materiālo nosacījumu interpretāciju nav sistēmiski trūkumi.

180. Ņemot vērā šo secinājumu, atbildēt uz –. punktā minētā ceturtā jautājuma b) daļu lietā C-254/21 nav nepieciešams.

VI. Secinājumi

181. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, iesaku Tiesai uz prejudiciālajiem jautājumiem atbildēt šādi:

1) Dublīnas III regulas 4. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka pienākums sniegt tajā minēto informāciju pastāv gan situācijās, uz kurām attiecas šīs regulas 20. panta 1. punkts un 18. panta 1. punkta a) apakšpunkts, gan situācijās, uz kurām attiecas šīs regulas 20. panta 5. punkts un 18. panta 1. punkta b)–d) apakšpunkts, tiklīdz dalībvalstī ir iesniegts starptautiskās aizsardzības pieteikums 20. panta 2. punkta izpratnē. Uz Dublīnas III regulas 4. panta noteikumu pārkāpumiem var atsaukties, ceļot prasību par pārsūtīšanas lēmumu atpakaļuzņemšanas procedūrā. Tomēr šādu pārkāpumu dēļ pārsūtīšanas lēmums ir jāatceļ tikai

⁷⁹ Spriedums, 2019. gada 23. janvāris, M.A. u.c. (C-661/17, EU:C:2019:53, 78., 79. un 86. punkts).

⁸⁰ Skat. spriedumus, 2010. gada 9. novembris, B (C-57/09 un C-101/09, EU:C:2010:661, 113.–121. punkts), 2014. gada 18. decembris, *M'Boj* (C-542/13, EU:C:2014:2452, 42.–46. punkts), 2018. gada 4. oktobris, *Ahmedbekova* (C-652/16, EU:C:2018:801, 69.–71. punkts), un 2021. gada 9. novembris, *Bundesrepublik Deutschland* (Ģimenes vienotības saglabāšana) (C-91/20, EU:C:2021:898, 38.–40. un 46. punkts).

tad, ja šajā tiesību normā minētās informācijas nesniegšana nav ļāvusi norādīt elementu, kas varētu būt šķērslis pārsūtīšanai uz pieprasījuma saņēmēju dalībvalsti, un ja šo kļūdu nevar novērst minētā lēmuma pārskatīšanas procedūrā tiesā saskaņā ar 27. pantu.

- 2) *Eurodac* regulas 29. pants kopsakarā ar 9. panta 1. punktu un 17. panta 1. punktu ir jāinterpretē tādējādi, ka tajā paredzētais pienākums sniegt tajā minēto informāciju pastāv gan situācijās, uz kurām attiecas Dublinas III regulas 20. panta 1. punkts un 18. panta 1. punkta a) apakšpunkts, gan situācijās, uz kurām attiecas Dublinas III regulas 20. panta 5. punkts un 18. panta 1. punkta b)–d) apakšpunkts. Uz *Eurodac* regulas 29. panta pārkāpumiem var atsaukties, ceļot prasību par pārsūtīšanas lēmumu saskaņā ar Dublinas III regulas 26. pantu. Tomēr šādu pārkāpumu dēļ pārsūtīšanas lēmums ir jāatceļ tikai tad, ja attiecīgās informācijas nesniegšana nav ļāvusi norādīt kādu elementu, kas varētu būt šķērslis pārsūtīšanai uz pieprasījuma saņēmēju dalībvalsti, un ja šo kļūdu nevar novērst tiesvedības laikā.
- 3) Dublinas III regulas 5. pants kopsakarā ar Savienības tiesību principu par tiesību uz aizstāvību ievērošanu ir jāinterpretē tādējādi, ka tajā paredzētā personiskā saruna ir jāveic gan situācijās, uz kurām attiecas šīs regulas 20. panta 1. punkts un 18. panta 1. punkta a) apakšpunkts, gan situācijās, uz kurām attiecas šīs regulas 20. panta 5. punkts un 18. panta 1. punkta b)–d) apakšpunkts. Tas tā ir neatkarīgi no tā, vai pieprasījuma iesniedzējā dalībvalstī ir iesniegts starptautiskās aizsardzības pieteikums. Uz 5. panta prasību pārkāpumiem var atsaukties, ceļot prasību par pārsūtīšanas lēmumu saskaņā ar 26. pantu. Šādu pārkāpumu dēļ pārsūtīšanas lēmums ir jāatceļ, ja – ievērojot nepieciešamās procesuālās garantijas – nevar veikt personisku sarunu laikā, kad minētais lēmums tiek pārskatīts tiesā saskaņā ar 27. pantu, un izrādās, ka – neraugoties uz šajā tiesvedībā izvirzītajiem argumentiem – nav iespējams pieņemt citādu lēmumu pēc būtības. Savukārt, ja pārsūtīšanas lēmums netiek pārsūdzēts, tas var kļūt galīgs arī bez personiskās sarunas, ja faktiski ir tikusi sniegta informācija par tiesību aizsardzības līdzekļiem.
- 4) Dublinas III regulas 3. panta 1. un 2. punkts, 17. panta 1. punkts un 27. pants kopsakarā ar Hartas 4., 19. un 47. pantu ir jāinterpretē tādējādi, ka pieprasījuma iesniedzējas dalībvalsts tiesa, kura izskata prasību par pārsūtīšanas lēmumu, nedrīkst pārbaudīt, vai pastāv risks, ka pieprasījuma saņēmēja dalībvalsts var pārkāpt neizraidīšanas principu, ja šajā dalībvalstī nav sistēmisku trūkumu, kas pamato šaubas par tādu pasākumu pārskatīšanas tiesā efektivitāti, kuri padara iespējamu noraidīto patvēruma meklētāju izraidīšanu. Pieprasījuma iesniedzējas un pieprasījuma saņēmējas dalībvalsts iestāžu un tiesu atšķirīgi viedokļi par starptautiskās aizsardzības materiālo nosacījumu interpretāciju nav sistēmiski trūkumi.